

Voorjaarsnota 2017

Colofon

Voorjaarsnota 2017 is een uitgave van de gemeente Renkum

Inhoud en vormgeving
Gemeente Renkum

Druk
Huisdrukkerij gemeente Renkum

Oplage
60 exemplaren

Inhoudsopgave

Aanbieding	4
Prognose begroting 2017 - 2021	5
Leeswijzer	6
Bijstelling lopende begroting	7
01 Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg.....	8
02 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & mobiliteit.....	16
03 Milieu, klimaat & duurzaamheid	17
04 Veiligheid.....	19
05 Openbare ruimte	20
06 Economie & Cultuur	23
07 Inwoner, bestuur & organisatie.....	24
00 Algemene dekkingsmiddelen	26
Overhead	29
Stelpost onvoorzien	31
Investeringskredieten	41
Reserves	50

Aanbieding

Renkum,

Aan de raad,

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2017. Deze voorjaarsnota is een rapportage over de eerste drie maanden van het jaar. In deze tussentijdse rapportage melden wij recente mee- en tegenvallers ten opzichte van de Begroting 2017. Daarmee schetsen wij het *financiële* kader voor de Begroting 2018. Het *beleidsmatige* kader voor de Begroting 2018 is vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan die u gelijktijdig met deze voorjaarsnota heeft ontvangen.

Voorjaarsnota op hoofdlijnen

In deze voorjaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2017. Verder scheppen we het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren we de budgetten binnen het bestaande beleid. Ook rapporteren we over de voortgang van de invulling van de taakstellingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen.

Meer informatie over de inhoud en de opbouw van de voorjaarsnota, vindt u in de leeswijzer.

Uitgangspunten

Bij de samenstelling van de meerjarenbegroting gelden de volgende uitgangspunten:

- Uitgangspunt is dat het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de meerjarenbegroting wordt gehandhaafd. Daar waar sprake is van bijstellingen of ombuigingen, waardoor wordt ingegrepen op het voorzieningenniveau, zal dit expliciet worden vermeld.
- Om het voorzieningenniveau te kunnen handhaven, is een stelpost opgenomen voor de jaarlijkse indexering voor loon- en prijsstijgingen. De omvang van deze stelpost is gelijk aan de trendmatige verhoging van gemeentelijke belastingen plus de nominale groei van de Algemene uitkering.
- De vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen.
- Wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke heffingen en leges.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 165.000.
- In de jaren 2017 t/m 2018 is een financiële buffer opgenomen om financiële risico's op te kunnen vangen (€ 300.000 in 2017 en in 2018).
- De (meerjaren)begroting dient sluitend te zijn.

Beslispunten

Wij stellen uw raad voor de voorliggende Voorjaarsnota 2017 vast te stellen. Daarbij vragen we u:

1. goedkeuring voor het bijstellen van de budgetten voor bestaand beleid voor de Begroting 2017 en de structurele doorwerking hiervan voor de meerjarenraming 2018-2021;
2. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake de invulling van bijstellingen en ombuigingen;
3. het beschikbaar stellen van de kredieten zoals voorgesteld in het onderdeel investeringskredieten;
4. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake investeringen in 2017.

Prognose begroting 2017 – 2021

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021
Primitieve begroting	4	562	727	631	548
Bijstelling voorjaarsnota	-1.892	-863	-807	-807	-807
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	-1.888	-301	-79	-176	-259

In deze Voorjaarsnota 2017 zijn diverse financiële bijstellingen weergegeven. Deze bijstellingen hebben deels betrekking op verschuivingen tussen producten (w.o. invulling van taakstellingen) die per saldo 'neutraal' zijn. Deze bijstellingen worden u voorgelegd omdat deze het budgetrecht van uw raad aangaan. In onderstaande tabel is weergegeven uit welke voor- en nadelen de totale bijstelling in deze voorjaarsnota is opgebouwd.

	2017	2018	2019	2020	2021
1F Meerjarenraming bijstand en overige uitkeringen		-550	-550	-550	-550
3C Houtverkoop	-34				
4A Resultaat brandweer 2016	24				
4A Vergoeding BTW kosten brandweer	4				
5A Taakstelling kinderboerderij e.d. niet haalbaar	-42				
5A Onkruidbeheersing begraafplaatsen	-16	-16	-16	-16	-16
5B Onkruidbeheersing verhardingen	-82	-82	-82	-82	-82
5B Wegmarkering	-25	-25	-25	-25	-25
6A Marktgeld	-12	-12	-12	-12	-12
7C Stemhokjes	-2	-3	-3	-3	-3
7F Sloop opslaggebouw/ voorz. park Hartenstein	-8				
7F Verkoop Dorpsstraat 61C	-49				
7G Aanstelling nieuwe burgemeester	-15				
7G P-budget griffie	-42				
7G Bovenwettelijke verlofdagen	-2	-2	-2	-2	-2
0A A.U. Gemeentefonds	26	26	26	26	26
OB. Bel Precariobelasting	10	10	10	10	10
OB. Bel WOZ-waarde	-58				
ov. Alg. Dividend BNG dek.	47				
ov. Alg. Aanvulling stelpost dek.	-192	-27			
ov. Alg. Vrijval reserve algemene uitkering dek. (bommenregeling)	6				
ov Bovenwettelijke verlofdagen	-74	-74	-74	-74	-74
ov Dienstverlening	-32				
ov Inhuur/ meerkosten	-1.101				
ov Ontwikkelingen	-145	-104	-75	-75	-75
ov Resultaat teams	-79				
Totale bijstelling	-1.892	-863	-807	-807	-807

Waarom een voorjaarsnota?

In de Financiële verordening is onder andere vastgelegd op welke manier uw Raad de planning- & controlcyclus wil vormgeven. In artikel 4 van de financiële verordening is opgenomen dat het college de raad een nota aanbiedt op basis waarvan de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren kunnen worden bepaald. Op basis van deze voorjaarsnota worden de financiële kaders vastgesteld. Het meerjarenbeleidsplan behandelt de beleidsmatige kaders.

Opbouw voorjaarsnota

Deze voorjaarsnota bestaat uit een aantal onderdelen.

Ontwikkelingen bestaand beleid op hoofdlijnen

De tabel geeft een samenvatting van alle bijstellingen voortvloeiend uit deze voorjaarsnota.

Bijstellingen lopende begroting

In de voorjaarsnota legt het college verantwoording af over de eerste drie maanden van 2017 en brengt zij een aantal voor het lopende jaar actuele ontwikkelingen in beeld. Dit resulteert in het bijstellen van een aantal budgetten. Wij vragen u tijdens de raadsbehandeling in te stemmen met deze bijstellingen voor 2017 en de consequenties voor de komende jaren.

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

In dit hoofdstuk vindt u een specificatie van de nog openstaande taakstellingen. Wij rapporteren de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van deze taakstellingen.

Investeringskredieten

Op basis van de nota activering en afschrijving rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen. Zonodig vragen wij u toestemming voor (nieuwe) investeringskredieten.

Bijstelling lopende begroting

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven. Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde. Het totaal van de bijstellingen is weergegeven in de volgende tabel.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
01 Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg	10	-550	-545	-545	-545
02 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & mobiliteit		-31	-31	-31	-31
03 Milieu, klimaat & duurzaamheid	-34				
04 Veiligheid	-145	-176	-176	-176	-176
05 Openbare ruimte	-165	-123	-123	-123	-123
06 Economie & Cultuur	-12	-12	-12	-12	-12
07 Inwoner, bestuur & organisatie	-118	-5	-5	-5	-5
00 Algemene dekkingsmiddelen	2	211	233	233	233
Overhead	-1.431	-178	-149	-149	-149
Totaal	-1.892	-863	-807	-807	-807

01 Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
1A. Algemene voorzieningen	215	215	215	150	150
1B. Gezondheid	94	-10	-10	-10	-10
1D. Educatie	-15	-15	-15	-15	-15
1E. Minima	-124	-124	-124	-124	-124
1F. Inkomensvoorziening	-5	-555	-550	-550	-550
1G. Maatwerkvoorzieningen	1.053	853	853	853	853
1 Integratie uitkering sociaal domein en WMO	-1.144	-850	-850	-850	-850
2 Transformatie Sociaal Domein	-65	-65	-65		
Totaal	10	-550	-545	-545	-545

Hieronder volgt een toelichting per product.

1A. Algemene voorzieningen	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Budget Modulaire gemeenschappelijke regeling verplaatsen	65	65	65		
Regionale innovatieve trajecten	150	150	150	150	150
Totaal resultaat	215	215	215	150	150

Budget Modulaire gemeenschappelijke regeling verplaatsen

Het budget ad. € 65.000 wat benodigd is voor de MGR wordt verplaatst van 1A algemene voorzieningen naar 1.2 Uitvoeringskosten sociaal domein, omdat het uitvoeringskosten sociaal domein zijn.

Regionale innovatieve trajecten

Voor 2017 en verder is regionaal besloten om het ter beschikking te stellen bedrag van 1,5% van de inkomsten SD terug te brengen naar 0,5% (€225.000). Het restant bedrag is dan € 75.000 en het hier gemelde voordeel bedraagt € 150.000. Dit voordeel wordt ingezet t.b.v. de invulling van de taakstelling SD.

1B. Gezondheid	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Afwikkeling JGZ 0-4 jaar kalenderjaar 2015	6				
Resultaat VGGM 2016	88				
Verhoging inwonerbijdrage 2018 VGGM		-10	-10	-10	-10
Totaal resultaat	94	-10	-10	-10	-10

Afwikkeling JGZ 0-4 jaar kalenderjaar 2015

De VGGM heeft over 2015 minder kosten jeugdgezondheidszorg 0-4 gemaakt, na de overname van de STMG. Het voordeel is naar rato terug gestort aan de deelnemende gemeenten. Voor onze gemeente bedroeg dat € 6.000. Dit voordeel wordt ingezet t.b.v. de invulling van de taakstelling SD.

Resultaat VGGM 2016

Over 2016 is een positief resultaat van € 88.000 te melden. Dit voordeel wordt ingezet t.b.v. de invulling van de taakstelling SD.

Verhoging inwonerbijdrage 2018 VGGM

De verhoging van de inwonersbijdrage VGGM is terug te voeren naar loon- en prijscompensatie en beleidsintensivering van de VGGM. Dit laatste wordt veroorzaakt door de vermaatschappelijking van de publieke gezondheidszorg die meer eisen stelt aan het beleidskader van de organisatie in samenwerking met dat van de aangesloten gemeenten.

1C. Sport	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Combinatiefuncties Decembercirculaire	21	-36	-23		
Saldo van baten en lasten	21	-36	-23	0	0
Combinatiefuncties Decembercirculaire	0	36	23		
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Impuls brede combinatiefuncties/ decembercirculaire

Op basis van het aantal fte's wordt jaarlijks een aanvraag ingediend uit het beschikbare budget. In de najaarsnota was ervan uitgegaan dat het aantal fte's zou gaan dalen van 6,0 naar 4,1. Toen zijn de inkomsten met € 36.000 naar beneden bijgesteld. In de decembercirculaire is uiteindelijk een bedrag toegekend op basis van 5,14 fte. Dit betekent dat er € 21.000 meer wordt ontvangen dan in de najaarsnota was verondersteld. Voorzichtigheidshalve worden deze hogere inkomsten incidenteel in 2017 verwerkt.

De reserve is gevormd uit niet uitgegeven middelen van het rijk voor de combinatiefuncties. Deze reserve zou op basis van verwachting 2016 e.v. in 2017 uitgeput zijn. Door voordelen in de jaarstukken 2016 en bovengenoemde aanvullende ontvangst 2017 is het mogelijk om de uitgaven minimaal nog 2 jaar voort te zetten op basis van het bestaande beleid zonder extra middelen aan uw raad te vragen.

1D. Educatie	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Asielinstroom geactualiseerde aantallen inkomst	387	185	58		
Asielinstroom geactualiseerde aantallen uitgaaf	-387	-185	-58		
Rijksregeling OAB	-41				
Rijksregeling OAB inkomst	41				
Verlening bibliotheek 2017	-45	-15	-15	-15	-15
Saldo van baten en lasten	-45	-15	-15	-15	-15
Verlening bibliotheek 2017	30				
Totaal resultaat	-15	-15	-15	-15	-15

Asielinstroom aangepaste taakstelling 2017 uitgaven versus inkomsten

De taakstelling 2017 is door de landelijke afname van de asielinstroom bijgesteld naar 43 (in plaats van 80). Dat betekent dat er minder Rijks/Coa middelen worden ontvangen (maar ook minder uitgaven omdat er minder statushouders te huisvesten zijn enzovoort. Daarnaast hebben we uitgaven voor statushouders die in 2016 zijn binnengekomen (die nog niet in de begroting waren opgenomen).

Rijksregeling OAB/OAB inkomst

De rijksregeling is verlengd tot en met 2017. De gemeente ontvangt een bedrag van € 109.000 (waarvan € 105.000 is begroot). Daarnaast is er € 37.000 beschikbaar uit een saldo van voor 2017 indien de accountant de jaarstukken 2016 conform vaststelt.

Verlening bibliotheek 2017

Er is in de subsidieverlening van de bibliotheek rekening gehouden met loon-/ en prijscompensatie van € 15.000. Daarnaast is er, net als in 2016, rekening gehouden met speerpunten sociaal domein (in 2017 ontmoeting, digitale vaardigheden, kenniskringen etc.) die aan de reserve sociaal domein worden onttrokken.

1E. Minima	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Armoedebestrijding kinderen	-124	-124	-124	-124	-124
Inkoop schuldhulpverlening	-20				
Saldo van baten en lasten	-144	-124	-124	-124	-124
Inkoop schuldhulpverlening	20				
Totaal resultaat	-124	-124	-124	-124	-124

Armoedebestrijding kinderen

Het Rijk heeft structureel extra middelen ter beschikking gesteld voor de ondersteuning van kinderen die in armoede opgroeien. Over de aanpak om tot een voorstel te komen om deze middelen te gaan besteden, bent u reeds in de raadsbrief "Evaluatie Gelrepas en besteding kindbudget" van 21 februari jl. geïnformeerd. Zie voor verdere uitleg baten algemene dekkingsmiddelen (0A).

Inkoop schuldhulpverlening

Het zogenaamde 'technische gedeelte' (schuldregelen en budgetbeheer) wordt sinds 2014 door Stichting Kredietbank Nederland uitgevoerd. In verband met een aflopend contract met deze huidige aanbieder zal opnieuw worden bezien hoe wij dit gedeelte van onze schuldhulpverlening per 1 januari het beste kunnen organiseren. Dit onderzoek (wat mogelijk uitmondt in een aanbestedingstraject) wordt begeleid door externe expertise en kost maximaal € 20.000. Deze extra activiteit kan niet gefinancierd worden binnen de bestaande budgetten en komt derhalve ten laste van de reserve sociaal domein.

1F. Inkomensvoorziening	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Armoedebestrijding bij ouderen	-5	-5			
Bijzondere bijstand	-150				
Collectieve zorgverzekering minima (CZM)	-24				
Correctie reserve re-integratie 2017			-44	-44	-44
Herziene begroting Permar 2017	-349				
Meerjarenraming bijstand en overige uitkeringen		-550	-550	-550	-550
Saldo van baten en lasten	-528	-555	-594	-594	-594
Bijzondere bijstand	150				
Collectieve zorgverzekering minima (CZM)	24				
Correctie reserve re-integratie 2017	0		44	44	44
Herziene begroting Permar 2017	349				
Totaal resultaat	-5	-555	-550	-550	-550

Armoedebestrijding ouderen

In 2017 en 2018 wordt landelijk jaarlijks € 3,75 miljoen beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding onder ouderen met een bijstandsuitkering. Voor Renkum betreft dit € 4.900 voor 2017 en € 5.050 voor 2018. Dit extra budget is toegevoegd aan het totale budget bijzondere bijstand.

Het kabinet wil daarmee meer financiële ruimte aan gemeenten geven om ouderen in moeilijke situaties te kunnen helpen. Er is daarbij vooral gedacht aan bijzondere bijstand voor gepensioneerden zonder volledige AOW. Deze groep kan via de Sociale Verzekeringsbank weliswaar een beroep doen op algemene bijstand in de vorm van Aanvullende Inkomensondersteuning voor Ouderen (AIO), maar is op de gemeente aangewezen in situaties waarin bijzondere bijstand nodig kan zijn. Zie voor verdere uitleg baten algemene dekkingsmiddelen (0A).

Bijzondere bijstand

De afgelopen jaren was er reeds sprake van een nadeel op het budget bijzondere bijstand. Inmiddels is bekend dat de stijgende uitgaven zich voortzetten in 2017. De voornaamste oorzaak van deze oplopende kosten is het grotere aantal mensen dat door de rechter onder een beschermingsbewind wordt geplaatst. Wij hebben inmiddels te maken met een grote groep mensen in beschermingsbewind die gestaag groeit. De kosten voor een bewindvoerder (beheerskosten) vallen onder de bijzondere bijstand en maken 1/3 van het totaal uit. Op basis van de huidige prognose over 2017 verwachten wij extra uitgaven van € 150.000. Dit nadeel wordt incidenteel gedekt uit de reserve SD.

Collectieve zorgverzekering voor minima (CZM)

De CZM is een categoriale regeling die onderdeel uitmaakt van de bijzondere bijstand. Inwoners met een laag inkomen tot 120% van de toepasselijke bijstandsnorm kunnen aan deze verzekering deelnemen. Per verzekerde betalen wij per maand een bijdrage aanvullende zorgkosten. In tegenstelling tot 2016, dragen wij in 2017 niet meer bij aan het afdekken van het eigen risico.

Deze keuze is vastgelegd in de "Beleidsuitgangspuntennotitie persoonsgebonden budget, eigen bijdrage en meerkostenregeling" (raadsbesluit 30 november 2016).

Ondanks deze wijziging is het aantal verzekerden, van rond de 775 in 2016, in 2017 niet aanzienlijk gedaald.

Op basis van de maandelijkse gemeentelijke bijdrage en het aantal verzekerden verwachten wij een overschrijding van het beschikbare budget van € 24.000. Dit verwachte tekort komt ten laste van de reserve sociaal domein.

Correctie reserve re-integratie 2017

In de meerjarenraming was de stijging van de rijksbijdrage vanaf 2019 niet verwerkt in de budgetten maar tijdelijk als storting in de reserve begroot. Bij de Meicirculaire 2016 is de rijksbijdrage neerwaarts bijgesteld. In de jaren 2017 en 2018 wordt dit opgevangen binnen het budget. Vanaf 2019 wordt de storting in de reserve ingezet om deze neerwaartse bijstelling op te vangen.

Herziene begroting Permar 2017

Permar heeft in april 2017 een herziene begroting 2017 gepresenteerd. Deze begroting sluit met een nadeel van € 2.905.000. Op basis van het Renkumse aandeel van 12% betekent dit een nadeel van € 348.600 voor gemeente Renkum. Voor de late verantwoording van dit negatief resultaat 2017 wordt verder verwezen naar de raadsstukken van juni 2016 en het daarop betrekking hebbend collegevoorstel. Het nadeel op de begroting Permar 2017 wordt ten laste gebracht van de reserve sociaal domein.

Inkomensvoorziening

In de afgelopen jaren heeft onze gemeente bij voortduring te maken gehad met tekorten op het budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG). Gezien de negatieve effecten van het nieuwe verdeelmodel en de samenstelling van ons cliëntenbestand (relatief grote groep aangewezen op zorg en participatieondersteuning, veel ouderen, langdurig werklozen en sprake van arbeidsbelemmerende factoren), is de kans reëel dat wij voor 2017 weer een vangnetuitkering moeten aanvragen.

Voor 2017 is er in de begroting reeds rekening gehouden met het maximale eigen risico en gedeeltelijk met de aan te vragen vangnetuitkering. In de begroting voor 2018 e.v. was slechts rekening gehouden met een structureel nadeel van € 70.000. Dit is nu extra geraamd in de verwachting dat we elk jaar het maximale eigen risico moeten betalen. Vanaf 2019 verhoogt het Rijk het maximale eigen risico van maximaal 8,75% naar 10%.

Jaarlijks zal in de najaarsnota een zo goed mogelijke prognose van alle lasten en extra vangnetuitkering voor dat boekjaar worden gemaakt. Dit is budgettair neutraal omdat de eventuele extra kosten worden opgevangen door de extra vangnetuitkering. Dit alles onder de voorwaarde dat ons verzoek om een vangnetuitkering wordt gehonoreerd.

Voor meer informatie over de oorzaken van dit nadelige saldo en de maatregelen die wij hebben genomen om tot kostenreductie te komen, verwijzen wij u naar de raadsbrief "Analyse en maatregelen tekort BUIG 2016" en het onderliggende document "Analyse tekort inkomensdeel 2016 en reductiemaatregelen" van 16 december 2016.

1G. Maatwerkvoorzieningen	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Begeleiding; zorg in natura	800	700	700	700	700
Regionaal doelgroepenvervoer 2017 -2020	-13	-76	-132	-119	-119
Regionaal doelgroepenvervoer 2017 -2020 taakstelling	13	76	132	119	119
Veilig Thuis	153	153	153	153	153
Vermindering budget hulpmiddelen	100				
Totaal resultaat	1.053	853	853	853	853

Begeleiding; zorg in natura

Voor Begeleiding zorg in natura is een bedrag van € 2.900.000 begroot. In dit budget zijn ook de kosten voor vervoer van en naar Dagbesteding - uitgevoerd door zorgaanbieders - opgenomen. Vanaf 1 augustus 2017 wordt dit vervoer ondergebracht bij het regionaal doelgroepenvervoer. Hiervoor wordt voor 2017 een budget van € 100.000 en vanaf 2018 een budget van € 200.000 overgeheveld naar het doelgroepenvervoer. Op basis van de realisatie 2015 en 2016 zou uitgegaan kunnen worden van een noodzakelijk budget van € 1.800.000. Eind 2016 hebben echter de herindicaties van de overgangsccliënten met een maatwerkvoorziening Begeleiding plaatsgevonden. Voor de financiële effecten hiervan dient € 200.000 beschikbaar te blijven. Van het resterende budget van € 2.800.000 voor 2017 kan € 800.000 worden ingezet ten behoeve van de taakstelling 2017. Van het resterende budget van € 2.700.000 voor 2018 en verder kan € 700.000 worden ingezet ten behoeve van de taakstelling.

Pilot algemene voorziening Huishoudelijke Hulp Toelage en Pilot Klantgerichte zorgarrangementen en financiering

In de begroting is u al gemeld dat we vanuit de middelen Huishoudelijke Hulp Toelage inzetten op verschillende pilots. Voor deze pilots worden hierbij de middelen beschikbaar gemaakt op het betreffende product 1G (vanuit product 1.1 Integratie uitkering sociaal domein en Wmo).

Regionaal doelgroepenvervoer 2017 -2020

Sinds september 2016 wordt het sociaal-recreatief vervoer voor mensen met een beperking (WMO-vervoer) uitgevoerd door Avan. Vanaf 1 augustus 2017 wordt ook het vervoer van en naar dagbehandeling en dagbesteding (WMO en Jeugdwet) ondergebracht bij Avan. De kosten en de eventuele verhoging die dat met zich mee brengt, worden afgedekt door het overhevelen van budget, dat begroot was voor taakvelden die ook binnen product 1G. Maatwerkvoorzieningen vallen, nu op te nemen bij het taakveld Doelgroepenvervoer.

Het leerlingenvervoer wordt op dit moment niet uitgevoerd door Avan.

Avan is in veel opzichten nog in de opstartfase, waardoor zowel het feitelijke vervoer als de kostencijfers als de kostenverdeling nog sterk in beweging zijn en onzeker zijn.

Het vervoer van en naar dagbesteding wordt per 1 augustus 2017 overgenomen van de zorgaanbieders. Financieel houdt dit in dat een niet-kostendekkende vergoeding (betaald aan zorgaanbieders) vervangen wordt door een wel kostendekkende vergoeding aan Avan. Voor deze doelgroep (circa 55 cliënten) ligt een toename van de vervoerkosten in de lijn der verwachting.

Een andere kostenverhogende factor is de daling van de provinciale bijdrage de komende jaren tot uiteindelijk € 125.000. Deze kostenverhoging komt tot uitdrukking in de opgenomen taakstelling binnen het taakveld Doelgroepenvervoer.

Avan is mede ingevoerd als instrument voor de gemeenten om meer sturing te geven aan het doelgroepenvervoer. Beheersing van kosten is in veel gevallen mogelijk door burgers kennis te laten maken met andere vormen van vervoer die voor de gemeente (en soms ook voor de cliënt) lagere kosten met zich meebrengen. Cliënten WMO en leerlingen met een beperking kunnen vaak meer dan gedacht, maar durven zonder begeleiding de stap naar bijvoorbeeld openbaar vervoer niet te zetten.

Veilig thuis

De kostenpost van € 153.000 voor Veilig Thuis is overgeplaatst naar 4C Veilig thuis.

Vermindering budget hulpmiddelen

In 2015 en 2016 hebben we overgehouden op het budget hulpmiddelen. Omdat wij verwachten dat deze trend zich voortzet kan incidenteel € 100.000 ingeleverd worden ten behoeve van de taakstelling.

Jeugd in Natura

In deze voorjaarsnota is nog geen bedrag opgenomen dat we (structureel) zouden kunnen ombuigen ten gunste van de taakstelling. Op dit moment zijn wij bezig met afrondende werkzaamheden van de ontvangen jaaropgaven van zorgverleners en kan met het maken van de voorjaarsnota geen volledig beeld getoond worden. Wij verwachten dit wel in de najaarsnota te kunnen geven.

Totaal overzicht

Inzet stelposten IU SD

	2017	2018	2019	2020	2021
Vrijval stelpost IU Wmo	130	130	130	130	130
<u>Invulling taakstelling</u>					
resultaat product 1	-130	-130	-130	-130	-130
resultaat product 1A	-150	-150	-150	-150	-150
resultaat product 1B	-94				
resultaat product 1G	-900	-700	-700	-700	-700
Investeringsplan SD lasten	-1.344	-1.491	-1.441	-342	-342
Investeringsplan SD taakstelling en inzet reserve	240	342	342	342	342
Saldo van baten en lasten	-2.247	-1.998	-1.948	-850	850
Investeringsplan SD taakstelling en inzet reserve	1.103	1.148	1.098		
Totaal resultaat	-1.144	-850	-850	-816	-850

Product integratie uitkering sociaal domein en WMO

In dit product geven wij u het overzicht van de integratie-uitkeringen en de daarmee samenhangende nog openstaande taakstellingen. Tenslotte verantwoorden wij hier de saldi van de overige producten binnen het sociaal domein in relatie tot de taakstelling SD en de reserve SD.

Inzet stelposten integratie-uitkeringen

Inzet stelposten IU SD	2017	2018	2019	2020	2021
Vrijval stelpost IU Wmo	130	130	130	130	130
Saldo inzet stelposten	130	130	130	130	130

Invulling taakstelling SD

Binnen de diverse producten van het sociaal domein zijn voordelen ontstaan die ingezet worden t.b.v. de vermindering van de taakstelling SD. In onderstaande tabel zijn deze mutaties weergegeven.

Invulling taakstelling SD	2017	2018	2019	2020	2021
1A Regionale innovatieve projecten	-150	-150	-150	-150	-150
1B Afwikkeling JGZ 0-4 jaar 2015	-6				
1B Resultaat VGGM 2016	-88				
1G Begeleiding; zorg in natura	-800	-700	-700	-700	-700
1G Vermindering budget hulpmiddelen	-100				
1.1 Vrijval stelpost IU Wmo	-130	-130	-130	-130	-130
Saldo invulling taakstelling	1.274	980	980	980	980

Investeringsplan SD

Om de transformatie van de organisatie met de nodige rust en ruimte te realiseren is een geraamd budget van € 3.350.000 nodig tot 2020 voor inhuur en een formatiebudget van € 240.200 in 2017 en € 342.400 in de jaren daarna. In deze voorjaarsnota zijn de financiële consequenties van dit plan verwerkt. Wij stellen u voor de kosten van de tijdelijke inhuur te dekken uit de reserve SD en de structurele uitbreiding van de formatie als extra taakstelling SD in de begroting op te nemen.

Het totale plan, inclusief raadvoorstel, zal u voorgelegd worden in uw vergadering van juni 2017. In dit plan zal ook een uitgebreide financiële doorkijk gegeven worden op welke wijze tot en met 2021 de inzet van de reserve en invulling van de taakstellingen gerealiseerd worden.

2 Transformatie Sociaal Domein	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Budget Modulaire gemeenschappelijke regeling verplaatsen	-65	-65	-65		
Totaal resultaat	-65	-65	-65	0	0

Budget Modulaire gemeenschappelijke regeling verplaatsen

Het budget van € 65.000 voor de modulaire gemeenschappelijke regeling is verplaatst vanuit 1A Algemene voorzieningen naar 2 Transformatie sociaal domein, omdat deze regeling geen algemene voorziening is, maar valt onder de transformatie van het sociaal domein.

02 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & mobiliteit

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
2D. Omgevingsvergunning		-31	-31	-31	-31
Totaal		-31	-31	-31	-31

Hieronder volgt een toelichting per product.

2D. Omgevingsvergunning	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Hogere inkomsten omgevingsvergunning	40				
Inhuur ODRA	-40				
ODRA loon en prijs		-31	-31	-31	-31
Totaal resultaat	0	-31	-31	-30	-31

Hogere inkomsten omgevingsvergunning

Het aantal bouwaanvragen en bouwprojecten neemt weer toe. De recessie in de bouw is voorbij. Voor de komende jaren verwachten we dat er meer bouwaanvragen worden ingediend en dat de legesopbrengsten dus hoger zijn dan oorspronkelijk was geraamd.

Inhuur ODRA

Bij de overgang van de bouwtaken naar de ODRA heeft de gemeente Renkum een zieke medewerkster bij de ODRA geplaatst. Daarbij is destijds afgesproken dat, zolang deze medewerkster ziek is, de gemeente Renkum de helft van kosten van de vervanging/ inhuur voor haar rekening neemt.

ODRA loon en prijs

De stijging van de lonen en prijzen kan gehaald worden uit de stelpost lonen en prijzen uit de gemeentelijke begroting.

2E. Mobiliteit	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Planning MUP	-41	-35	-32	-31	-29
Saldo van baten en lasten	-41	-35	-32	-31	-29
Planning MUP	41	35	32	31	29
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Planning MUP

De planning van het MeerjarenUitvoeringsProgramma (MUP) leidt tot de in de tabel getoonde uitnamen uit de reserve MUP.

03 Milieu, klimaat & duurzaamheid

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
3C. Bos en landschap	-34				
Totaal	-34				

Hieronder volgt een toelichting per product.

3C. Bos en landschap	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2017	2018	2019	2020	2021
Houtverkoop	-34				
Totaal resultaat	-34	0	0	0	0

Houtverkoop

- In 2015 heeft het college besloten geen bestemmingsreserve "houtverkoop" in te stellen. Deze was voorgesteld omdat de inkomsten houtverkoop sterk fluctueren. Fluctuatie wordt veroorzaakt door de prijzen op de markt, maar ook door het soort hout en de kwaliteit ervan. In het oogstjaar 2016-2017 zijn de landgoederen Hemelse berg en Pietersberg gedund. In voorgaande jaren werden de kosten van arbeid om bomen te kappen in mindering gebracht op de inkomsten. Door de terreinomstandigheden en de slechte kwaliteit van het hout, zijn er dit jaar is er dit jaar geen opbrengsten maar wel *kosten* geraamd op € 5.000. Deze kosten hiervan worden bekostigd uit het reguliere budget onderhoud bossen.
- Dit houdt in dat het begrote bedrag van € 36.000 dit jaar niet wordt behaald. Wanneer de incidentele verkoop van brandhout aan particulieren wordt meegerekend, moet rekening worden gehouden met een onderschrijding van € 34.000

3D. Water en riolering	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2017	2018	2019	2020	2021
Mutatie voorziening GRP	249	302	8	-9	
Planning GRP	-249	-302	-8	9	
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Toelichting afwijkingen

Planning GRP

Onderhoud

Zoals in de Jaarrekening 2016 is gemeld, was er in 2016 een voordeel binnen het budget van het reguliere onderhoudswerk. Dit budget wordt in 2017 ingezet. In 2017 zal naast het dagelijks onderhoud, onder andere na aanleiding van klachten en meldingen, een groot deel van het reguliere onderhoudswerk voor meerdere jaren op de markt gezet worden. Hiermee wordt een inhaalslag gemaakt van de werkzaamheden die in 2016 niet zijn uitgevoerd. De werkzaamheden voor het reinigen en inspecteren van de hoofdtransportriolen in de uiterwaarden zijn reeds gestart. Afhankelijk van de afstemming met de grondeigenaren vinden deze werkzaamheden in 2017 of 2018 plaats.

Reparaties/ Renovaties/ Vervangingen/ Verbeteringen

Zoals in de Jaarrekening 2016 is gemeld, is 2016 gebruikt voor het opstellen van een MeerjarenUitvoeringsPlan (MUP). Als gevolg hiervan is er in 2016 vertraging opgetreden in de uitvoering van projecten. Een groot deel van de werkzaamheden zoals opgenomen in het MeerjarenUitvoeringsPlan (MUP) zijn inmiddels gestart.

Eenmalige (onderhouds)activiteiten

De onderzoekswerkzaamheden voor deze activiteiten zijn reeds in 2016 gestart. Op basis van deze onderzoeken wordt een beeld gevormd van de daadwerkelijk te maken kosten voor dit jaar. Naar verwachting zal een groot deel van de budgetten in 2017 worden ingezet.

Terugkerende (onderhouds)activiteiten

2016 is het eerste jaar van de huidige GRP-periode geweest waarin we gestructureerd ervaringen hebben opgedaan voor de kosten van bovengenoemde activiteiten. Deze ervaringen hebben we verwerkt in de planning voor dit jaar. De meetgegevens die als basis dienen voor de start van een aantal van deze activiteiten zijn steeds beter op orde zodat dit jaar met diverse activiteiten gestart kan worden.

Communicatie en beleving

In het voorjaar van 2017 is een publiekscampagne gestart met betrekking tot afkoppelen. Op het moment van schrijven wordt grote inspanning gepleegd om zoveel mogelijk particulieren te verleiden af te koppelen en hun regenwater lokaal te verwerken.

Mutatie voorziening GRP

In 2016 is een voordeel op diverse budgetten (activiteiten) ontstaan. Een verklaring hiervoor is in de Jaarrekening 2016 gegeven. Deze activiteiten worden, zoals hierboven beschreven, nader opgepakt in 2017 en verder. Dit betekent dat conform de herziene planning budget uit de voorziening GRP onttrokken wordt (2017-2019) c.q. in de voorziening GRP gestort wordt (2020).

3E. Afvalverwijdering en -verwerking	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Afvalbegroting	-87				
Mutatie voorziening Afvalstoffenheffing	87				
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Afvalbegroting

Vervangingen: een deel van de in 2016 geplande investeringen/vervangingen heeft eind 2016 plaatsgevonden of is naar 2017 verschoven. Hierdoor is in 2016 een incidenteel voordeel ontstaan. In 2017 is dit budget benodigd ter afronding hiervan (ca. € 87.000).

Mutatie voorziening Afvalstoffenheffing

Het in 2016 ontstane voordeel op vervangingen wordt in 2017 ingezet. Dit betekent dat conform de herziene planning budget uit de voorziening onttrokken wordt.

04 Veiligheid

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
4A. Integraal veiligheidsbeleid	8	-23	-23	-23	-23
4C. Veilig thuis	-153	-153	-153	-153	-153
Totaal	-145	-176	-176	-176	-176

Hieronder volgt een toelichting per product.

4A. Integraal veiligheidsbeleid	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2017	2018	2019	2020	2021
Brandweer L&P 2017	-20	-20	-20	-20	-20
brandweer L&P 2018		-3	-3	-3	-3
Resultaat brandweer 2016	24				
Vergoeding BTW kosten brandweer	4				
Totaal resultaat	8	-23	-23	-23	-23

Brandweer L&P 2017/ Brandweer L&P 2018

- **Stijging als gevolg van lonen en prijs vanaf 2017 structureel: € 19.857**
De kosten zijn als gevolg van inflatie toegenomen met € 19.857 structureel vanaf 2017. Dekking voor deze loonstijging vindt plaats vanuit de stelpost loon- en prijscompensatie.
- **Stijging als gevolg van lonen en prijs vanaf 2018 structureel: € 2.987**
De kosten zijn als gevolg van inflatie toegenomen met € 2.987 structureel vanaf 2018. Dekking voor deze loonstijging vindt plaats vanuit de stelpost loon- en prijscompensatie.

Resultaat brandweer 2016

Incidenteel voordeel 2017 € 23.556. De VGGM heeft over 2016 een positief resultaat gerealiseerd.

Vergoeding BTW kosten brandweer

Incidenteel voordeel 2017. Regionaal worden de gemeenten gecompenseerd voor deze BTW kosten in de BDUR.

4C. Veilig thuis	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2017	2018	2019	2020	2021
Veilig Thuis	-153	-153	-153	-153	-153
Totaal resultaat	-153	-153	-153	-153	-153

Veilig thuis

De lasten van € 153.000 voor de uitvoering van meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, Veilig Thuis, zijn verplaatst van 1G. Maatwerkvoorzieningen naar programma 4, Veiligheid.

Zie voor dekking product maatwerkvoorzieningen (1G).

05 Openbare ruimte

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
5A. Groenonderhoud	-58	-16	-16	-16	-16
5B. Wegen, straten en pleinen	-107	-107	-107	-107	-107
Totaal	-165	-123	-123	-123	-123

Hieronder volgt een toelichting per product.

5A. Groenonderhoud	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Fricriebudget taakstelling begraafplaatsen	-5				
Onkruidbeheersing begraafplaatsen	-16	-16	-16	-16	-16
Taakstelling kinderboerderij e.d. niet haalbaar	-42				
Saldo van baten en lasten	-63	-16	-16	-16	-16
Fricriebudget taakstelling begraafplaatsen	5				
Totaal resultaat	-58	-16	-16	-16	-16

Fricriebudget taakstelling begraafplaatsen

Ten behoeve van het mogelijk maken van de invulling van deze taakstelling is in de Begroting 2014 € 30.000 fricriebudget beschikbaar gesteld. Het restant van ca. € 5.000 wordt in 2017 ingezet voor de onderzoekskosten hieromtrent.

Onkruidbeheersing begraafplaatsen

Door een wetswijziging is het gebruik van chemische middelen ten behoeve van onkruidbeheersing op verharding en begraafplaatsen niet langer toegestaan. Als gevolg hiervan is een milieuvriendelijke, maar duurdere methode van onkruidbeheersing op verhardingen en op begraafplaatsen noodzakelijk.

In 2016 bleef het lang onzeker of de wetswijziging al of niet door zou gaan en welke middelen daar onder vielen. Vervolgens was het door marktomstandigheden nog onduidelijk wat precies de financiële consequenties zouden zijn. Wanneer wordt voldaan aan het door u vastgestelde onderhoudsniveau waarmee inwoners worden voorzien van een veilige, schone en comfortabele verharding (trottoir, rijbaan, goot) en waardige begraafplaatsen, is het van belang het onkruid te beheersen met de toegestane middelen. In tegenstelling tot de verwachting blijkt dat de noodzakelijke kosten voor de beheersing € 98.400 meer bedraagt dan binnen het huidige budget beschikbaar is. Van deze kosten is € 16.000 benodigd voor de beheersing op begraafplaatsen (product 5A) en € 82.400 voor de beheersing op verharding (product 5B).

Taakstelling kinderboerderij e.d. niet haalbaar

Het proces waarbij wordt onderzocht of de Kinderboerderij kan worden overgedragen loopt nog. De Kinderboerderij blijft vooralsnog geopend. De taakstelling is in 2017 niet in te vullen. Voor een nadere uitleg verwijzen wij u naar het onderdeel Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen, product 5A.

5B. Wegen, straten en pleinen	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Aanleg glasvezel Oosterbeek	-16				
Herstelkosten sleuven en lasgaten	-55				
Klein onderhoud wegen	-20				
Onkruidbeheersing verhardingen	-82	-82	-82	-82	-82
Planning wegenonderhoud	-85				
Vervanging openbare verlichting	-20				
Wegmarkering	-25	-25	-25	-25	-25
Saldo van baten en lasten	-304	-107	-107	-107	-107
Mutatie reserve herstelkosten sleuven en lasgaten	71				
Mutatie reserve wegenonderhoud (groot onderhoud)	85				
Mutatie reserve wegenonderhoud (klein onderhoud)	20				
Vervanging openbare verlichting	20				
Totaal resultaat	-107	-107	-107	-107	-107

Aanleg glasvezel Oosterbeek

Voor toezicht en projectcoördinatie is € 16.000 benodigd. Dekking hiervoor vindt plaats uit de reserve herstelkosten sleuven en lasgaten (in 2015 zijn de ontvangen leges voor dit project in deze reserve gestort).

Herstelkosten sleuven en lasgaten

Voor de herstelkosten van sleuven en lasgaten wordt € 55.000 uit de daarvoor bestemde reserve onttrokken. De afgelopen jaren hebben we bewust weinig van dit soort herstelwerk opgepakt. Een sleuf als gevolg van kabels of leidingen is namelijk niet direct weer dicht te maken met asfalt, omdat de grond altijd nazakt. We hebben er daarom bewust voor gekozen dit jaar een groot aantal van dit soort sleuven in één ronde te herstellen. Dat is economisch gunstiger, omdat een aannemer dan alles kan combineren en het werk goed kan inplannen.

Klein onderhoud wegen

Voor de uitvoering van het klein onderhoud aan wegen wordt € 20.000 extra onttrokken uit de reserve wegenonderhoud. De afgelopen jaren was er steeds een tekort op klein onderhoud. Dit tekort heeft als oorzaak dat we met het beschikbare budget voor groot onderhoud niet alle wegen van onvoldoende niveau konden aanpakken. Kleinschalig herstel van gaten, scheuren of verzakkingen is dan uit oogpunt van veiligheid vaak wel noodzakelijk. Veel van dit kleinschalig herstel is de afgelopen jaren betaald uit het budget voor klein onderhoud. Ons inziens is het daarom logisch om voor dit herstelwerk een deel van het budget voor groot onderhoud in te zetten.

Onkruidbeheersing verhardingen

Zie hiervoor de uitleg bij product 5A. Groenonderhoud (onkruidbeheersing begraafplaatsen).

Planning wegenonderhoud

Voor het groot onderhoud van wegen is jaarlijks een budget van ca. € 913.000 beschikbaar. Voor de uitvoering van de planning 2017 wordt € 85.000 uit de reserve Wegenonderhoud onttrokken, waardoor in totaal € 998.000 beschikbaar is.

Vervanging openbare verlichting

Het restant van ca. € 20.000 in de reserve vervanging openbare verlichting wordt in 2017 ingezet voor o.a. begeleiding van de aanbesteding.

Groot onderhoud wegen/ verwachting wegonderhoud 2017-2021

Uit de weginspecties van oktober/november 2016 blijkt dat we, om onderhoud te kunnen plegen op het door u vastgestelde gecombineerde niveau B/C, in 2017 ca. € 3,5 miljoen nodig hebben en over de komende 4 jaar in totaal nog eens ca. € 3,8 miljoen. Uit de inspectie komt dat, naast deze bedragen voor groot onderhoud, ook jaarlijks € 475.000 benodigd is voor klein onderhoud. Zoals onder de kop klein onderhoud al aangegeven is er een duidelijk oorzaak/ gevolg te vinden in te weinig groot onderhoud versus toename van klein onderhoud.

Het budget voor groot onderhoud is structureel € 913.000. In de reserve zit nu nog € 105.000, maar die wordt in 2017 volledig gebruikt.

Onze eigen beheerders gaan buiten kijken welke maatregelen per genoemde straat nu echt nodig zijn en daarnaast leggen we die te onderhouden straten naast de planning van riool, verkeer en groen. Tenslotte nemen we ons beschikbare budget als uitgangspunt. Dan blijft er een lijst over met absoluut aan te pakken wegen in 2017 van ca. € 1,45 miljoen. Ook dat is nog steeds meer dan we nu beschikbaar hebben.

Kortom: veel straten die uit de inspectie als onvoldoende komen, kunnen niet worden aangepakt met het structurele wegonderhoudsbudget. We hebben de afgelopen twee jaar extra budget gehad en uit de inspecties blijkt ook dat daardoor de asfaltverhardingen in kwaliteit omhoog zijn gegaan. Maar voor 2017 en daarna moeten we vooralsnog uitgaan van het beschikbare budget van € 913.000 en dat is, zo blijkt uit de inspecties, onvoldoende. Zelfs voor onderhoud op niveau B/C.

Wegmarkering

Voor nieuwe markering (t.b.v. verkeersbesluiten e.d.) en het opfrissen van bestaande markering is een budget beschikbaar van ca. € 7.000. We hebben de afgelopen jaren echter steeds ca. € 25.000/ 30.000 uitgegeven aan nieuwe en op te frissen markering. Aan nieuwe markering wordt gemiddeld ca. € 4.000 besteed. De rest is opfrissen van bestaande markering.

In 2016 hebben we door verschuiving van budgetten binnen verkeer eenmalig een bedrag van ca. € 18.000 extra in het wegmarkeringsbudget gehad, maar ook daarmee kon nog niet alle op te frissen markering worden bijgewerkt en moest er geprioriteerd worden. Ca. € 15.000 kon niet worden uitgevoerd. Daaruit trekken wij de conclusie dat het achterstallig werk oploopt.

Niet alleen nieuwe markering, maar ook het opfrissen van bestaande markering, zoals versleten haaiantanden, fietsstroken en parkeerverboden, is noodzakelijk voor de verkeersveiligheid. Daarom verwachten wij de komende jaren structureel een tekort van ca. € 25.000 op het bestaande budget.

06 Economie & Cultuur

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
6A. Ondernemen en bedrijvigheid	-12	-12	-12	-12	-12
Totaal	-12	-12	-12	-12	-12

Hieronder volgt een toelichting per product.

6A. Ondernemen en bedrijvigheid	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Marktgelden	-12	-12	-12	-12	-12
Totaal resultaat	-12	-12	-12	-12	-12

Marktgelden

De verlaging van de inkomsten uit marktgelden is een rechtstreeks gevolg van het teruglopen van de belangstelling om een standplaats in te nemen op weekmarkten. Deze trend is al een aantal jaren waar te nemen.

07 Inwoner, bestuur & organisatie

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
7C. Servicepunt	-2	-3	-3	-3	-3
7F. Vastgoed	-57				
7G. Bestuur en organisatie	-59	-2	-2	-2	-2
Totaal	-118	-5	-5	-5	-5

Hieronder volgt een toelichting per product.

7C. Servicepunt	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2017	2018	2019	2020	2021
Stemhokjes	-2	-3	-3	-3	-3
Totaal resultaat	-2	-3	-3	-3	-3

Stemhokjes

De huidige stemhokjes dienen voor de eerstvolgende verkiezingen vervangen te worden. De investering hiervoor bedraagt € 3.000 aan kapitaallasten per jaar gedurende een periode van 6 jaar.

7F. Vastgoed	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2017	2018	2019	2020	2021
Onderzoekskosten renovatie vastgoed	-69				
Sloop opslaggebouw/ voorz. park Hartenstein	-8				
Verkoop Dorpsstraat 61C	-49				
Saldo van baten en lasten	-126	0	0	0	0
Onderzoekskosten renovatie vastgoed	69				
Totaal resultaat	-57	0	0	0	0

Onderzoekskosten renovatie vastgoed.

In de voorjaarsnota 2016 is totaal een bedrag van € 150.000 aangevraagd voor onderzoekskosten vastgoed. Dekking van deze kosten vindt plaats uit de reserve gebouwen. In 2016 is € 81.000 uitgegeven aan onderzoekskosten. De onttrekking uit de reserve was gelijk aan deze uitgaven. Omdat de onderzoeken nog doorlopen wordt het restant van het budget 2016 van € 69.000 in 2017 ingezet. Omdat de reserve gebouwen vorig jaar niet volledig is ingezet kan dit weer dienen als dekking voor deze kosten.

Sloop opslaggebouw/ voorziening sportpark Hartenstein

In december 2016 is besloten het totale beheer, onderhoud en exploitatie over te dragen aan de Stichting Beheer en Exploitatie Sportpark Hartenstein. Onderdeel van deze overdracht is dat de begrote bedragen voor sloop van het bestaande opslaggebouw (€ 5.000) en het resterende provinciale subsidiebedrag (€ 3.154) in 2017 beschikbaar worden gesteld. Aangezien dit niet in 2016 kon worden uitgevoerd heeft dit tot een voordeel in de jaarrekening 2016 geleid. Deze middelen zijn nu alsnog nodig.

Verkoop Dorpsstraat 61C Renkum

Het appartement Dorpsstraat 61C is verkocht tegen de marktwaarde. Het pand is aangekocht voor de crisis op de woningmarkt. De boekwaarde is hierdoor € 49.000 hoger dan de marktwaarde. Deze dient te worden afgeboekt.

7G. Bestuur en organisatie	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Aanstelling nieuwe burgemeester	-15				
Bovenwettelijke verlofdagen	-2	-2	-2	-2	-2
P-budget griffie	-42				
Totaal resultaat	-59	-2	-2	-2	-2

Aanstelling nieuwe burgemeester

Door het vertrek van burgemeester Gebben is in april 2016 de burgemeestersprocedure opgestart. De griffie heeft hiervoor een begroting opgesteld. Voor de gehele procedure is € 16.500 begroot (vanuit stelpost onvoorzien). Een deel van deze kosten (ca. € 10.000) is in 2016 gemaakt. Een groot deel van de activiteiten heeft echter in 2017 plaatsgevonden waardoor er in 2017 een nadeel ontstaat. Een nadeel dat bovendien hoger uitvalt dan begroot (ca. € 15.000). Dit is te verklaren doordat in de begroting voor de procedure geen rekening is gehouden met een aantal kosten (w.o. externe ondersteuning bij de voorbereiding van de tweede gespreksronde).

P-budget Griffie

In verband met langdurige uitval van twee medewerkers heeft de werkgeverscommissie akkoord gegeven om deze uitval op te vangen. Deels door de griffie tijdelijk extra uren te geven (€ 28.912) en deels door externe inhuur (€ 12.960).

00 Algemene dekkingsmiddelen

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
0A. Algemene uitkering	155	155	150	150	150
0B. Belastingen	-48	10	10	10	10
0C. Overige algemene dekkingsmiddelen	-105	46	73	73	73
Totaal	2	211	233	233	233

Hieronder volgt een toelichting per product.

0A. Algemene uitkering	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2017	2018	2019	2020	2021
Decembercirculaire	129	129	124	124	124
Gemeentefonds	26	26	26	26	26
Totaal resultaat	155	155	150	150	150

Decembercirculaire

Armoedebestrijding kinderen

Zoals aangekondigd in de septembercirculaire 2016 stelt het kabinet vanaf 2017 structureel € 100 miljoen beschikbaar voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen, waarvan € 85 miljoen voor gemeenten. Verdeling vindt plaats via door het CBS ontwikkelde gegevens over kinderen met een kans op armoede. Voor 2017 is de verdeling gebaseerd op gegevens over het jaar 2013. Voor Renkum betekent dit een uitkering van € 123.618. In deze circulaire is de verdeling 2017 structureel doorgetrokken. Jaarlijks in mei vindt actualisatie plaats voor t+1 en verder. Dit betekent dat de bedragen vanaf 2018 kunnen muteren.

Armoedebestrijding ouderen

In 2017 en 2018 wordt jaarlijks € 3,75 miljoen beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding onder ouderen met een bijstandsuitkering. Het kabinet wil daarmee meer financiële ruimte aan gemeenten geven om ouderen in moeilijke situaties te kunnen helpen. Er is daarbij vooral gedacht aan bijzondere bijstand voor gepensioneerden zonder volledige AOW. Deze groep kan via de Sociale Verzekeringsbank weliswaar een beroep doen op algemene bijstand in de vorm van Aanvullende Inkomensondersteuning voor Ouderen (AIO), maar is op de gemeente aangewezen in situaties waarin bijzondere bijstand nodig kan zijn.

Gemeentefonds

Als gevolg van de lagere WOZ-waarde bij woningen zal de algemene uitkering toenemen.

0B. Belastingen	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2017	2018	2019	2020	2021
Precariobelasting	10	10	10	10	10
WOZ-waarde	-58				
Totaal resultaat	-48	10	10	10	10

Precariobelasting

Bij het vaststellen van de wetgeving tot afschaffing van de heffing van precariobelasting op kabels en leidingen is overgangsrecht vastgesteld. Dit overgangsrecht houdt voor de gemeente Renkum in dat de heffing toch nog mogelijk is tot 1 januari 2022. Het tarief van de precariobelasting is echter

wel "bevroren" op het niveau van het belastingjaar 2016. Tot 2022 geeft dit overgangsrecht voor de gemeente Renkum de mogelijkheid om een jaarlijkse opbrengst van € 10.000 te genereren.

WOZ-waarde

De WOZ-waarden ontwikkelen zich binnen onze gemeente in een langzamer tempo dan het landelijke gemiddelde laat zien. Nu de WOZ herwaardering voor het jaar 2017 afgerond is, blijkt de stijging van de waarden minder dan verwacht. Voor de OZB betekent dit dat de opbrengsten € 58.000 lager zijn dan geraamd. Via de uitkering uit het Gemeentefonds wordt deze minderopbrengst deels gecompenseerd (€ 26.000 hogere uitkering).

OC. Overige algemene dekkingsmiddelen	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Aanspraken stelpost loon- en prijscompensatie	34	73	73	73	73
Aanvulling stelpost	-192	-27			
Dividend BNG	47				
Saldo van baten en lasten	-111	46	73	73	73
Vrijval reserve Algemene uitkering	6				
Totaal resultaat	-105	46	73	73	73

Aanspraken stelpost loon- & prijscompensatie

Ter compensatie van gestegen lonen/ prijzen is de stelpost loon- & prijscompensatie als volgt ingezet:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
1B. Verhoging inwonerbijdrage 2018 VGGM		5	5	5	5
1D. Verlening bibliotheek	15	15	15	15	15
2D. ODRA loon en prijs		31	31	31	31
4A. Brandweer	20	23	23	23	23
Totaal	34	73	73	73	73

Aanvulling stelpost

Er zijn aanspraken op de stelpost loon- en prijsontwikkeling geweest van een hoger bedrag dan het beschikbare bedrag. Hierdoor is het bedrag negatief geworden. Dit bedrag wordt aangevuld tot € 0 omdat een negatief stelpost hierbij niet mogelijk is.

(Het Centraal Planbureau heeft met het Centraal Economisch Plan zijn ramingen over de economie naar boven bijgesteld. Door een hogere raming van de inflatie valt in 2017 het accres van de Algemene Uitkering aan gemeenten hoger uit. Het effect hiervan zal in de meicirculaire worden verwerkt. Dit heeft dan een gunstig effect op de stelpost).

Stelpost loon- en prijscomp.	2017	2018	2019	2020	2021
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>					
Stelpost loon- en prijsontwikkeling begroting	86	290	527	999	1.360
Aanspraken:					
- ABP en sociale lasten	-244	-244	-244	-244	-244
- Aanspraken VJN	-34	-73	-73	-73	-73
Restant stelpost.	-192	-27	210	682	1.043

ABP en sociale lasten

Deze € 244.000 betreft de verhoging van de sociale premies en ABP premies.

Dividend BNG

Over het jaar 2016 is € 365 miljoen beschikbaar voor uitkering van dividend aan aandeelhouders en voor toevoeging aan reserves. Voorgesteld wordt om conform beleid 25% van dit bedrag uit te keren. Dit komt neer op een dividendbedrag van € 91 miljoen (2015: € 57 miljoen).

Dit levert voor de gemeente Renkum een dividenduitkering op van € 147.000. In de begroting is rekening gehouden met een uitkering van € 100.000.

Vrijval reserve Algemene uitkering

In de reserve Algemene uitkering resteert € 6.000 m.b.t. een in het verleden ontvangen suppletie-uitkering bommenregeling. Dit bedrag is niet meer benodigd en kan vrijvallen.

Overhead

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021
Overhead	-1.431	-178	-149	-149	-149
Totaal	-1.431	-178	-149	-149	-149

Hieronder volgt een toelichting per product.

Overhead	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019	Bijstelling 2020	Bijstelling 2021
Bovenwettelijke verlofdagen	-74	-74	-74	-74	-74
Dienstverlening	-32				
Digitalisering pandenarchief	-57				
Inhuur/ meerkosten	-1.101				
Ontwikkelingen	-145	-104	-75	-75	-75
Resultaat teams	-79				
Saldo van baten en lasten	-1.487	-178	-149	-149	-149
Digitalisering pandenarchief	57				
Totaal resultaat	-1.431	-178	-149	-149	-149

Bovenwettelijke verlofdagen

Met de invoering van het IKB zijn twee bovenwettelijke verlofdagen (14,4 uur voor de voltijder) gekapitaliseerd. Deze twee verlofdagen maken voor 0,8% deel uit van het totale IKB-budget van 16,3%. Twee verlofdagen komen voor de totale loonsom neer op een bedrag van € 74.000.

Digitale dienstverlening

De rijksoverheid heeft twee verplichte programma's opgesteld om de dienstverlening van de overheid te verbeteren. Digitaal 2017 en Digitale Agenda 2020. Digitaal 2017: Klanten moeten zaken die ze met de overheid willen doen, zoals een vergunningaanvraag, uiterlijk in 2017 digitaal kunnen afhandelen. Burgers krijgen hiertoe het recht op elektronisch zaken doen. In 2017 moet elk formulier dat per post kan worden ingestuurd (waarvoor fysieke aanwezigheid aan de balie niet nodig is) ook digitaal beschikbaar zijn. Bij voorkeur een formulier met een hoog volwassenheidsniveau, d.w.z. een vooringevuld e-formulier dat digitaal wordt ingediend.

In de Digitale Agenda 2020 zijn gezamenlijke ambities van gemeenten vastgelegd om aan te sluiten bij en effectief te opereren in de informatiesamenleving.

Dienstverlening

Om invulling te kunnen geven aan Digitaal 2017 en de Digitale Agenda 2020 is voor 2017 een bedrag van € 32.000 nodig voor extra incidentele inzet van diverse vakspecialisten.

Ook de komende jaren vraagt digitale dienstverlening om extra investeringen. Deze worden opgenomen in het meerjarenbeleidsplan.

Digitalisering pandenarchief

Door een nieuwe aanbesteding hebben we de digitalisering van het pandenarchief niet in 2016 af kunnen ronden. De totale lasten van dit project, groot € 95.000, worden gedekt door een zelfde onttrekking uit de Reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering. Omdat in 2016 € 38.000 ingezet is van dit budget, is de onttrekking aan de reserve bij de jaarrekening 2016 beperkt tot dit bedrag van € 38.000. In deze voorjaarsnota vragen we u het restantbudget van € 57.000 beschikbaar te stellen.

P-budget

Wij verwachten dat het resultaat binnen het p-budget uitkomt op een tekort van € 1.325.000 in 2017. Dit tekort laat zich verklaren uit tekorten die ontstaan binnen de teams, tekorten door inhuur en meerkosten en extra uitgaven die noodzakelijk zijn door ontwikkelingen die op ons af komen:

Inhuur/ meerkosten

In verband met de transitie van het Sociaal Domein naast de organisatieverandering die noodzakelijk wordt, gezien De Connectie en een meer integrale opvatting over sturing op de organisatie, hebben we het management meer in lijn gebracht met de eisen die we daaraan stellen.

Dit heeft mobiliteit tot gevolg waarbij soms wordt gekozen voor vervanging, mobiliteit en detachering. De kosten hiervoor bedragen € 435.000.

De kosten voor ziektevervanging, die niet uit de reguliere p-budgetten te dekken zijn, bedragen € 344.000. Passende maatregelen die nodig zijn voor een organisatie in verandering zijn genomen en worden meegenomen in het transitieplan.

De kosten voor de voorbereiding van nieuwe wetgeving op het gebied van dienstverlening en handhaving kinderopvang en het opvangen van werkdruk bij onderdelen van BOR en BOA, bedragen € 196.000.

Binnen het sociaal domein is van een medewerker afscheid genomen waarbij niet is gekozen voor een langdurig mobiliteitstraject maar voor een minnelijke regeling. De kosten hiervoor waren € 95.000.

De kosten voor tijdelijke invulling van vacatures door duurdere inhuur bedragen € 31.000.

Ontwikkelingen

Binnen het team BOR dient te worden ingezet op het beheer van gegevens in de beheerssystemen voor wegen, groen en riolering. Hierin is een achterstand ontstaan en deze gegevens dienen overgezet te worden naar een nieuw systeem. De kosten voor 2017 bedragen € 30.000 en zullen doorlopen in 2018 ad € 29.000.

Informatiemanagement vraagt door nieuwe wet- en regelgeving om meerdere (nieuwe) rollen, waarvan de privacy-officer dit jaar al. De kosten voor dit jaar bedragen € 40.000. De structurele kosten worden opgenomen in het meerjarenbeleidsplan en de begroting. Deze inzet is tot stand gekomen door maximale samenwerking in de regio en vraagt daardoor een inspanningsverplichting naar onze samenwerkingspartners.

Op het gebied van inkoop dienen we, naast de inhoudelijke noodzaak om aan deze taak invulling te geven, ook te voldoen aan een inspanningsverplichting naar onze samenwerkingspartners. Het product is (grotendeels) ingebracht in de BVO De Connectie en er wordt afname van ons verwacht, waar budget voor nodig is. De gesprekken hierover hebben geleid tot de inbreng van 1 fte vanuit Renkum ad. € 75.000. Deze kosten zijn structureel.

Resultaten budgetten teams

Zoals in de najaarsnota 2016 is gemeld leidt op dit moment de budgetteringssystematiek voor de teambudgetten ertoe dat hier een tekort is te verwachten. De kosten voor de uitloopschalen (€ 300.000) en de kosten voor functieonderhoud (€ 43.000) overstijgen de toebedeelde budgetten. Door kunstmatig vacatureruimte open te houden (€ 179.000) en een klein aantal medewerkers die nog niet op p-max zit (€ 85.000) wordt dit tekort terug gebracht tot € 79.000.

Ziektevervanging vanuit deze budgetten is dan ook niet meer mogelijk.

Nog in 2017 zullen wij naast het investeringsplan Sociaal Domein een transitieplan voor de gehele organisatie voorleggen waarin voor de structurele knelpunten een oplossing wordt beschreven.

Stelpost onvoorzien

In lijn met het dualisme is de besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar èn onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

Tot op heden is deze stelpost nog niet aangewend.

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

Inleiding

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021
Primitieve begroting	3.235	4.657	4.134	6.360	6.329
Bijstelling voorjaarsnota	-1.062	-1.294	-1.282	-1.295	-1.295
Nog openstaande taakstelling	2.141	3.321	2.851	5.098	5.168

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt een nadere toelichting per taakstelling gegeven. Hierbij wordt met kleuraanduiding een conclusie gegeven:

groen	Ombuiging gerealiseerd of wordt zeker gerealiseerd.	oranje	Realisatie ombuiging nog niet zeker; een aantal knelpunten dient daarvoor te worden overkomen.
geel	Realisatie ombuiging ligt op koers, maar nog niet gerealiseerd.	rood	Ombuiging wordt zeer waarschijnlijk niet gerealiseerd.

01 Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg

1 Integratie uitkering sociaal domein en WMO

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021	Conclusie
1 Integratie uitkering sociaal domein en WMO	2.837	3.535	3.033	5.309	5.379	Geel
Bijstelling voorjaarsnota	240	342	342	342	342	
Invulling voorjaarsnota	-1.274	-980	-980	-980	-980	Groen
Restant	1.803	2.897	2.395	4.671	4.741	Geel

Bedreigingen/ risico's

Wij hebben de opdracht binnen het sociaal domein om voor onze inwoners de nodige (maatwerk) voorzieningen beschikbaar te hebben binnen de ons toegekende budgetten. Daarin zijn we geslaagd in 2015 en in 2016. Naar het zich laat aanzien zal dat ook voor 2017 het geval zijn. Hierbij maken wij de keuze om te sturen op versterken, substitutie en transformatie. Wij willen niet sturen op bezuinigen omdat dat een soort van omgekeerde wereld is ten opzichte van de opdracht. De opdracht is behouden maar veranderen.

We krijgen steeds beter in beeld wat we betalen aan de zorg. Op dit moment lopen processen beter, zowel bij ons als bij de zorgleveranciers, het CAK en de SVB. Als dit beeld zich stabiliseert kunnen we met grotere zekerheid een uitspraak doen of we met het nodige aanbod ook binnen de beschikbare middelen kunnen blijven in de komende jaren.

Gepaste voorzichtigheid is geboden omdat bijvoorbeeld het totaalbedrag aan kosten van zorg in natura jeugd over 2016 hoger uitkomt dan het totaal daarvoor gereserveerde bedrag. Dat wordt niet direct zichtbaar omdat in het totaal begrote bedrag ook een deel transitore post kosten 2015 is versleuteld en omdat in de post PGB jeugd in 2015 zowel als 2016 sprake is van onderuitputting. Transparantie van baten en lasten is een noodzaak. Vertaald naar risico betekent dit dat de

bedrijfsvoering intern én extern op orde moet zijn zodat er een match (rechtmatigheid en betrouwbaarheid) is tussen facturen en geleverde zorg.

Wat voorts als risico aangemerkt moet worden vanuit de opdracht om binnen de beschikbare middelen het sociaal domein uit te voeren, is de mate waarin wij, buiten onze inzet om, niet in staat zijn verandering te bewerkstelligen. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een toestroom van pupillen waarop wij geen invloed kunnen uitoefenen, met een rechterlijke maatregel, en waarop compensatie later in tijd plaatsvindt (voogdij maatregel). Dit is de betalingssystematiek vanuit het rijk waarbij de compensatie van deze specifieke kosten eerst 2 jaar later plaatsvindt. Dat kan tot gevolg hebben dat er bijzonder veel spanning op het budget jeugd komt waardoor het ook nodig is om voldoende middelen binnen de reserve sociaal domein te hebben om daarin te kunnen voorzien.

Los van het hierboven genoemde, beïnvloedt het amendement dat is aangenomen bij de begroting 2017 de stand van de reserve Sociaal domein en mogelijke hieruit incidentele invullingen van de taakstellingen. Dit amendement geeft aan dat de vrije algemene reserve in 2017 zal worden aangevuld tot € 8.000.000 ten koste van de reserve Sociaal domein. Feitelijk betekent dit dat eind 2017, het gereserveerde weerstandsvermogen binnen de reserve of een mogelijk vrij inzetbaar reservebestandsdeel misschien niet meer inzetbaar is om incidentele invulling van de taakstellingen in 2018 en verder mogelijk te maken. Uiteindelijk zal dit leiden tot een nadeel op het desbetreffend exploitatiejaar, wat opgevangen moet worden binnen het totale resultaat van dat jaar c.q. weer ten laste van de algemene reserve komt waardoor deze mogelijk weer onder het gewenste niveau van € 8.000.000 komt.

Kansen

Gelijktijdig versterken wij de inzet op het preventieve veld. Om namelijk de uitvoering (nodige (maatwerk)voorzieningen, binnen de beschikbare middelen te kunnen blijven uitvoeren moeten we ertoe in staat zijn om hulp efficiënter in combinatie te kunnen organiseren. Door het preventieve veld te versterken bieden we ook de gelegenheid aan inwoners, jong en oud, om zich te focussen op dat wat hun eigen kracht sterk maakt. Of dat nu huisvesting is voor jongeren zodat zij zich op werk en scholing kunnen richten, of dat het huishoudelijk hulp met een plus is zodat de oudere zelfstandig kan blijven wonen.

Te ondernemen acties

Informatievoorziening (management- en beleidsinformatie kwantitatief): het bedrijfsteam in samenwerking met het beleidsteam en het sociaal team dragen zorg voor de inrichting en invulling van de kwantitatieve en kwalitatieve rapportage.

Kwaliteit financiële management informatie: Het bedrijfsteam zorgt intern voor de inrichting daarvan zodat wij van onze kant gedaan hebben waar wij invloed op kunnen uitoefenen om het proces in informatievoorziening goed te laten verlopen. Daarnaast worden aanbieders middels de contractering (inkoop) eraan gehouden hetzelfde te doen, zodat berichten matchen.

Transformatie inzichtelijk: We stellen een masterplan voor de transformatie op dat de vertaling vormt van de kaderstelling naar de uitvoering. Hierin wordt overzichtelijk inzicht gegeven in alle projecten en pilots die gestalte geven aan de transformatie van het sociaal domein. De vormen van substitutie en vormen van nieuw gecombineerde hulp (transformatie) die worden ingezet ter versterking van het preventieve veld worden hierin vorm gegeven.

De samenloop van de inzet (draaien aan alle knoppen) moet leiden tot minder gebruik dure zorg door substitutie en kortere passende zorg waardoor wij binnen onze budgetten blijven.

Bedreiging hierbij is natuurlijk dat we wel enorm kunnen sturen in projecten op het behalen van doelen op die termijn maar dat het niet te zeggen is of het effect in verlaging duurdere zorg (door

preventieve inzet, inzet op vroege signalen, zelfredzaamheid, eigen kracht, eigen netwerken etc.) op deze korte termijn al zo enorm zichtbaar is.

1G. Maatwerkvoorzieningen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021	Conclusie
Doelgroepenvervoer	13	76	132	119	119	
Gerealiseerd	0	0	0	0	0	
Subtotaal	13	76	132	119	119	Geel
Gerealiseerd voorjaarsnota	0	0	0	0	0	
Restant	13	76	132	119	119	Geel

Plan van aanpak

Om deze taakstelling te realiseren wordt gewerkt aan het verminderen van het gebruik van het Avan-systeem door onze inwoners. Dit willen we bereiken door bijv. faciliteiten (denk aan dagbesteding) lokaler te organiseren, bij de provincie in te zetten om het lokaler openbaar vervoer (mogelijk anders, maar) beter te organiseren, nog beter te kijken naar wat een inwoner nodig heeft, wat wil zeggen, dat er ondersteund kan worden bij het leren reizen met openbaar vervoer waardoor slecht gedeeltelijk Avan vervoer nodig is.

Voortgang

De taakstelling wordt m.i.v. deze voorjaarsnota aan u gerapporteerd. De effecten van het plan van aanpak zullen pas in de komende jaren inzichtelijk worden.

Knelpunten/ uitdagingen

Er zijn regionale plannen om het gebruik van Avan te verminderen en daarmee de kosten van dit contractvervoer te verlagen. In de plannen zijn veel variabelen en processen lopen niet lineair. Het valt daardoor niet te voorspellen of en in hoeverre de uitvoering van die plannen het noodzakelijke rendement opleveren om te taakstelling te behalen.

05 Openbare ruimte

5A. Groenonderhoud

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021	Conclusie
Gemeentelijke begraafplaatsen en aula's	75	75	75	75	75	
Gerealiseerd	-32	-34	-60	-60	-60	
Subtotaal	43	41	15	15	15	Geel
Gerealiseerd voorjaarsnota	0	0	0	0	0	
Restant	43	41	15	15	15	Geel

Plan van aanpak

Er is aan een extern bureau opdracht gegeven de bedrijfsvoering van de begraafplaatsen door te lichten. Gelijktijdig wordt hiermee inzicht gegeven of en waar bezuinigingen nog mogelijk zijn. Als onderdeel hiervan wordt ambtelijk gewerkt aan een voorstel om een deel van de taakstelling in te kunnen vullen. Hierbij wordt gekeken of bijvoorbeeld detachering van een voormalig Permar medewerker op de begraafplaatsen mogelijkheden biedt. Hiermee kunnen zowel ambtelijke als marktkosten voor het onderhoud gedrukt worden.

Voortgang

De uitkomst van het onderzoek wordt medio juni 2017 verwacht. Hierna wordt het college geadviseerd over of en waar het restant van de taakstelling kan worden behaald.

Knelpunten/ uitdagingen

Met de pensionering van de assistent-beheerder is de formatie op de begraafplaatsen teruggelopen van twee naar één fte. Dit levert een onwenselijke situatie op voor de huidige functionaris maar ook met betrekking tot de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering. De huidige formatie zal zeker moeten worden uitgebreid om de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering op te lossen en om de dienstverlening voor de gebruikers te garanderen. De verwachting is dat de benodigde formatie ergens tussen één en twee fte in zal liggen. Op dit moment ligt de prioriteit met de huidige formatie op het verzorgen van uitvaarten. Normale dienstverlening kan niet meer de hele week worden gegarandeerd op één van de vijf gemeentelijke begraafplaatsen.

Los van personele continuïteit ontbreekt het aan voldoende financiële middelen om structurele taken zoals grafdelving en/of grafonderhoud uit te besteden. De enige mogelijkheid om de taakstelling snel in te boeken is een zeer forse bezuiniging op het groenonderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen. Dit houdt in de praktijk in dat het door u vastgestelde onderhoudsniveau van plus zakt tot ver onder sober. De instandhouding van groen kan dan niet langer gegarandeerd worden. Dit zal een negatieve invloed hebben op de inkomsten van de begraafplaatsen maar ook op het algemene beeld van Gemeente Renkum. Het is en wordt maatschappelijk niet aanvaard dat begraafplaatsen worden verwaarloosd.

Door een wetswijziging is het gebruik van chemische middelen ten behoeve van onkruidbeheersing op verharding en begraafplaatsen niet langer toegestaan. Als gevolg hiervan is een milieuvriendelijke, maar duurdere methode van onkruidbeheersing op begraafplaatsen noodzakelijk. Dit betekent dat er op jaarbasis een bedrag van € 16.000 structureel meer aan kosten is. Deze kosten kunnen niet worden opgevangen binnen het huidige budget.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021	Conclusie
13. Onderhoud bepaalde parken; kinderboerderij door groepen particulieren	42	42	42	42	42	
Subtotaal	42	42	42	42	42	Geel
Gerealiseerd voorjaarsnota	0	0	0	0	0	
Niet haalbaar	-42	0	0	0	0	Rood
Restant	0	42	42	42	42	Oranje

Inleiding

- Wij zijn in gesprek met een overnamekandidaat voor de Kinderboerderij Heelsum. Bij de planvorming is uitgegaan van verkoop van de Kinderboerderij. Voor de overnamekandidaat betekent dit een forse investering voor de aankoop van de grond, de gewenste nieuwbouw en de realisatie van de plannen met de Kinderboerderij. Dit is een te groot risico voor de overnamekandidaat en wij zijn ook niet bereid om deze risico's over te nemen of af te dekken.
- Er wordt nu een alternatief plan uitgewerkt met een overgangperiode. Uitgangspunt is dat de Kinderboerderij tijdelijk gehuurd wordt. De overnamekandidaat begint dan kleinschalig zowel met de Kinderboerderij als met het uitwerken van de toekomstige plannen. Na een periode van twee jaar wordt beoordeeld of het plan levensvatbaar is voordat er grote investeringen gedaan kunnen worden.
- Het plan is dat de kinderboerderij in de nieuwe vorm rond de jaarwisseling van start gaat.

Bedreigingen/ risico's

- Het is op dit moment niet duidelijk of de huidige beheerder door de overnamekandidaat zal worden meegenomen. Mocht dit niet het geval zijn, dan wordt de beheerder boventallig waardoor de taakstelling structureel niet haalbaar is.

Evt. nadere toelichting/ opmerkingen

- Voor 2017 betekent dit dat de Kinderboerderij geopend blijft en de taakstelling niet wordt ingevuld.
- De focus van de invulling van de taakstelling ligt op de Kinderboerderij en heeft geen betrekking op het Hertenkamp.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021	Conclusie
Beheer en onderhoud sportterreinen	50	50	50	50	50	
Gerealiseerd	-17	-17	-17	-31	-31	
Subtotaal	33	33	33	19	19	Oranje
Gerealiseerd voorjaarsnota	0	0	0	0	0	
Restant	33	33	33	19	19	Geel

Voortgang

- Invulling van de taakstelling voor 2017 is niet mogelijk zolang er geen duidelijkheid is over de overdracht van beheer en onderhoud naar de sportverenigingen.
- Bij de overdracht van de taken naar de sportverenigingen moet helderheid komen over welke taken precies gesproken wordt.
- Totdat de overdracht is geregeld draagt de gemeente, team BOR, de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud en zal het daarvoor benodigde budget/ personeel beschikbaar moeten blijven.
- Om de overgang naar het zelfstandig beheer en onderhoud van de sportparken te begeleiden en adviseren wordt voorgesteld de huidige uitvoerder in te zetten.
- Pas wanneer er 100% duidelijkheid is over de overdracht van taken kan worden bepaald welk deel van de tractie niet nodig is en welk bedrag er dan beschikbaar komt voor de taakstelling.

Te ondernemen acties

- Scheppen van duidelijkheid over afspraken met diverse verenigingen m.b.t. de overdracht van beheer en onderhoud van de sportparken.
- Afspraken maken over de werkzaamheden die team BOR blijft uitvoeren zolang de overdracht niet is geregeld.
- Accepteren dat de invulling van de taakstelling niet haalbaar is zolang overdracht aan verenigingen niet is geregeld.
- Opties onderzoeken voor de herplaatsing van 2 fte.

Evt. nadere toelichting/ opmerkingen

- Op dit moment is alleen gekeken naar de buitensportlocaties voor de invulling van de taakstelling. Onderzocht moet worden of en welke bijdrage er vanuit de binnensport kan worden geleverd.
- Een alternatief is de voorziening Onderhoud sportparken helemaal inzetten ten behoeve van deze taakstelling. Dat betekent dat er geen geld meer is voor het begeleiden van de overdracht (bijv. achterstallig onderhoud aanpakken alvorens over te dragen). De kans dat de overdracht om die reden niet plaatsvindt of op zijn minst erg wordt bemoeilijkt is dan groot. Geen overdracht is sowieso niet invullen van taakstelling op dit gebied.

07 Inwoner, bestuur & organisatie

7D. ICT

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Conclusie
ICT	100	100	100	100	100	100	
Subtotaal	100	100	100	100	100	100	Geel
Niet haalbaar	0	0	0	0	0	0	
Restant	100	100	100	100	100	100	Oranje

Bedreigingen/ risico's

Kansen

De ICT samenwerking binnen De Connectie (voorheen: GEM-ICT) geeft na de terugverdienperiode van de transitiekosten wellicht mogelijkheden om de taakstelling in te vullen. Tot die tijd (t/m 2022) staan we voor een uitdaging deze taakstelling in te kunnen vullen.

Te ondernemen acties

N.v.t.

Evt. nadere toelichting/ opmerkingen

De ontwikkelingen op het gebied van digitale dienstverlening, informatiestromen en de beveiliging daarvan, vragen steeds meer van onze ICT. Hierdoor wordt het invullen van deze taakstelling moeilijk.

7F. Vastgoed

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021	Conclusie
Gemeentelijk vastgoed	90	90	90	90	90	
Gerealiseerd	-11					
Subtotaal	79	90	90	90	90	Oranje
Gerealiseerd voorjaarsnota	0	0	0	0	0	
Restant	79	90	90	90	90	Oranje

De beschrijving van deze taakstelling is verruimd naar 'gemeentelijk vastgoed' in plaats van 'onderhoudskosten gemeentelijk vastgoed'. In feite betreft het alle kosten die met de gemeentelijke objecten te maken hebben, waaronder klein en groot onderhoud, verzekeringen, gas, water en electra, interne uren, kapitaallasten.

Bedreigingen/ risico's

In de begroting was € 100.000 opgenomen als taakstelling op de onderhoudskosten van het gemeentelijk vastgoed. Door verkopen van gemeentelijk vastgoed kan € 10.000 worden bespaard op de onderhoudskosten. Resteert dus nog € 90.000 structureel. In 2013 is bepaald welke panden en objecten niet langer behoren tot het kernareaal. Deze niet-kernareaal objecten en panden worden alleen nog minimaal onderhouden. Verkoop van deze niet-kernareaal panden levert dus qua onderhoudskosten niet veel op.

Kansen

Incidentele baten: Een in 2015 toegepaste manier om deze taakstelling in te vullen is het gebruiken van de verkoopopbrengst voor deze taakstelling. Dit is echter voor steeds minder niet-kernareaal panden mogelijk, omdat de verkoopopbrengst al toegerekend is naar een specifiek doel, zoals het MFC.

Structurele kosten/baten: Voor een groot aantal panden geldt dat deze de gemeente geld kosten. De kosten voor rente en afschrijving, nutsvoorzieningen en verzekeringen zijn groter dan de baten, zoals huur. Voor enkele panden geldt dat de huurinkomsten groter zijn (doordat het onderhoud minimaal wordt uitgevoerd).

In de komende jaren ontstaan mogelijkheden door verkoop/ontwikkeling van het klooster, de Talsmalaan 1, Groeneweg 12-14 e.d.

Te ondernemen acties

Frictiebudget

Voor de taakstellingen is € 150.000 frictiebudget beschikbaar gesteld. Hiervan is in 2016 € 70.000 ingezet voor de taakstelling op maatschappelijk vastgoed. Het resterende deel is in 2016 gebruikt voor de taakstelling gemeentelijk vastgoed. Het restant, € 11.000, vult in 2017 gedeeltelijk de taakstelling.

Evt. nadere toelichting/ opmerkingen

Uit bovenstaande blijkt dat voor de jaren 2017 en verder deze taakstelling nog moet worden ingevuld. Onderstaande acties zullen worden uitgevoerd om deze taakstelling in te vullen:

- Dit voorjaar is u een voorstel gedaan met daarin de vastgoedstrategie voor de te renoveren gemeentelijke panden. Voorziene exploitatie en beheervoordelen zijn daarbij ingezet om de renovatiekosten te dekken. Dit levert dus geen bijdrage aan deze taakstelling.
- In 2018 staat de vernieuwing van het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) gepland. Dan wordt dus het onderhouds- en beheerplan voor alle gemeentelijke pand herijkt.
- In 2017/2018 zullen naar verwachting de panden het Klooster en Groeneweg 12-14 verkocht worden. Dit heeft uiteraard een eenmalig gunstig effect door de verkoopopbrengst. En hierdoor vervallen de (hoge) rentelasten en andere kosten die de gemeente jaarlijks moet maken voor deze panden. Overigens Groeneweg 14 staat voor bijna €30.000 inkomsten in de begroting! Netto levert verkoop van deze 3 panden ca. 50.000 structureel op.
- In 2018 zal door de aan te stellen vastgoedmanager bekeken worden of/onder welke voorwaarden het gunstig is om (het beheer en onderhoud van) de sporthal Doorwerth uit te besteden of over te dragen.
- Tevens zal bekeken worden of en hoe het verminderen van het aantal gemeentelijke panden effect heeft op de formatie. Overigens voor een juist beeld: de gymzaal W. van Arnhemweg en de Poort van Doorwerth zijn afgelopen jaar toegevoegd aan het gemeentelijk vastgoed.

7G. Bestuur en organisatie

Personeel volgt budget/ aanvullende efficienctytaakstelling

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Conclusie
Oorspronkelijke taakstelling	1.110	1.110	1.110	1.110	1.110	1.110	
Gerealiseerd	-831	-1.069	-1.069	-1.069	-1.069	-1.069	
Subtotaal	69	41	41	41	41	41	Geel
Gerealiseerd voorjaarsnota	0	0	0	0	0	0	
Restant	69	41	41	41	41	41	Oranje

Zoals bij het onderdeel Overhead al is gemeld zal nog in 2017 een transitieplan voor de organisatie worden opgesteld. Naast het investeringsplan van het Sociaal Domein, zal in dit transitieplan ook een oplossing worden voorgesteld voor de uitdaging die ambitie, nieuwe taken en wet- en regelgeving aan (de rest) van de organisatie stellen. Tevens zullen de voorstellen die wij u hebben geschetst in de Najaarsnota 2016 (pag. 99 ev.) hierin worden meegenomen. Deze taakstelling maakt vanzelfsprekend daarvan deel uit.

Investeringskredieten

Beschikbaar stellen investeringskredieten

Een 'investeringskrediet' betreft een door uw raad beschikbaar gesteld bedrag voor een concrete investering. Uw raad kan dit bedrag beschikbaar stellen bij de begroting van een bepaald jaar, maar ook gedurende het jaar middels b.v. de voor- of najaarsnota.

Jaarlijks nemen we een meerjareninvesteringsplan (MIP; bijlage 6) op in de begroting. De inzet van de in dit plan genoemde vervangingsinvesteringen en investeringen in het kader van nieuw beleid is gedelegeerd aan ons college. In het vigerend inkoopbeleid zijn voldoende waarborgen opgenomen voor een doelmatige besteding van de beschikbaar gestelde middelen. De uitvoering van de investering vindt dan ook conform het inkoopbeleid plaats.

Investeringskredieten worden continu bewaakt. Verwachte onder- en overschrijdingen worden bij elke rapportage van de beleidscyclus gefundeerd en beargumenteerd.

We maken onderscheid tussen vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Vervangingsinvesteringen betreffen investeringen welke in het verleden gedaan zijn en die om technische danwel economische redenen vervangen dienen te worden. Binnen de meerjarenbegroting zijn voor deze vervangingen financiële middelen opgenomen. Deze vervangingsinvesteringen hebben dus geen financiële consequenties voor de begroting. De vervangingsinvesteringen worden daarom niet nader toegelicht.

Nieuwe investeringen betreffen investeringen die nog niet eerder aan u zijn voorgelegd ter goedkeuring. Dekking van deze investeringen is te vinden binnen de meerjarenbegroting (b.v. uit structureel nieuw beleid budget). Hierna vindt u een nadere onderbouwing van deze nieuwe investeringskredieten. Wij vragen u om formele toestemming te verlenen voor de nieuwe investeringskredieten.

Nieuwe investeringen

3D. Water en riolering

Binnen dit product worden de volgende nieuwe investeringskredieten voorgelegd:

- Herstel weg naast Benedendorpseweg 28
- Herstel schanskorven Slijpbeek
- Uitvoering Aanpak Wateroverlast en herinrichting Weverstraat
- Riolvervanging Ds. Gewinweg en gedeelte Hankweg te Renkum
- Riolvervanging Reijmerweg e.o.

Voor een nadere toelichting m.b.t. de eerste twee projecten verwijzen we u naar het onderdeel 'Riolering'. Dekking van de met deze investeringen gepaard gaande kapitaallasten (afschrijving en rente) vindt plaats vanuit het binnen het vGRP+ opgenomen structurele budget (€ 20.000) voor onvoorziene uitgaven.

De toelichting van de laatste drie projecten vindt u hieronder. In 2016 is begonnen met het opstellen van een MeerjarenUitvoeringsPlan (MUP) zoals ook geadviseerd in de audit riolering. In het meerjareninvesteringsplan (MIP) in de Begroting 2018 zullen we de (vervangings)-investeringen m.b.t. Water en riolering aan u voorleggen. Voor de (vervangings)investeringen in 2017 vragen we het krediet aan via de voor-/ danwel najaarsnota.

Uitvoering Aanpak Wateroverlast en herinrichting Weverstraat

De aanleiding voor het project komt voort uit twee opeenvolgende incidenten van wateroverlast (2008 en 2013) die zich, binnen een tijdsbestek van 5 jaar, in de Weverstraat te Oosterbeek hebben voor gedaan. In het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, 'Water Stroomt' 2016-2020 zijn voorzieningen opgenomen voor het oplossen van waterlast locaties. Het doel van de herinrichting van de Weverstraat is het in de toekomst zoveel mogelijk voorkomen van de wateroverlast in kelders en woningen. De herinrichting moet tegelijkertijd de inrichting en uitstraling van de Weverstraat verbeteren.

Medio april is het Definitief Ontwerp afgerond. Het ontwerp van de herinrichting is tot stand gekomen in samenwerking met de Werkgroep Weverstraat. Tijdens diverse informatiebijeenkomsten zijn bewoners en ondernemers in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen en hun mening te geven. Daarnaast is voor ondernemers is nog een extra inloopavond gehouden. De uitvoering vindt plaats in twee fasen: fase 1 vindt plaats in het najaar van 2017 en fase 2 in het voorjaar/ zomer van 2018.

De totale kosten voor dit project bedragen ca. € 1.800.000. Dit is inclusief voorbereiding, onderzoeken, directievoering en toezicht, nazorg en onvoorziene uitgaven. Dekking hiervoor is te vinden uit het in het GRP gereserveerde budget van € 1.870.000.

Riolvervanging Ds. Gewinweg en gedeelte Hankweg te Renkum

In het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, 'Water Stroomt' 2016-2020, is voorzien in het vervangen van riolering. Basis voor de daadwerkelijke vervanging is de huidige toestand van de riolering. Uit de inspectie blijkt dat het riool in de Ds. Gewinweg is aangetast en de kwaliteit niet meer voldoet aan de gestelde eisen. Het is noodzakelijk om het riool te vervangen.

Middels integraal werken wordt beoogd om werkzaamheden vanuit andere vakgebieden dan – in dit geval - riolering zoveel mogelijk te combineren en in de juiste volgorde te laten plaats vinden, om zo kostenefficiënter te werken en voor de bewoners het aantal keren overlast te beperken. Tevens hebben afstemmingsgesprekken met Vivare en de nutsbedrijven plaatsgevonden.

Tijdens de voorbereiding is een inloopavond gehouden om bewoners in kennis te stellen van de voorgenomen plannen. De bewoners zijn in de gelegenheid gesteld om een reactie op het ontwerp

te geven. De reacties zijn beantwoord en waar nodig verwerkt in het Definitief Ontwerp aan de bewoners in het gebied verstuurd. De uitvoering van de werkzaamheden start in het derde kwartaal van 2017.

De totale kosten voor dit project bedragen ca. € 707.000. Dit is inclusief voorbereiding, onderzoeken en directievoering en toezicht. In het GRP 2016-2020 is gerekend met kengetallen (normbedragen) voor rioolvervangingskosten. De totale kosten voor dit project wijken hier ca. € 125.000 van af. Bij de bepaling van de benodigde financiële middelen van dit specifieke project is namelijk rekening gehouden met de specifieke omstandigheden. Specifiek bij dit project zijn een aantal kostenverhogende factoren t.o.v. de kengetallen; afvoer teerhoudend asfalt, aanleg HWA stelsel t.b.v. afkoppelen en de aanleg van wadi's in de groenvoorzieningen.

Rekening houdend met een afschrijvingstermijn van 60 jaar en 3% rente bedragen de structurele (kapitaal)lasten gemiddeld ca. € 3.000 meer. Voorgesteld wordt dit te dekken vanuit het GRP/voorziening GRP.

Rioolvervanging Reijmerweg e.o.

In het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, 'Water Stroomt' 2016-2020, is voorzien in het vervangen van riolering. Basis voor de daadwerkelijke vervanging is de huidige toestand van de riolering. Uit de inspectie blijkt dat een deel van het riool in de Reijmerweg en van een aantal aangrenzende straten is aangetast en de kwaliteit niet meer voldoet aan de gestelde eisen. Het is noodzakelijk om deze riolering te vervangen. Door integraal te werken in een bouwteam waarin opdrachtgever en opdrachtnemer samenwerken worden werkzaamheden vanuit vakdisciplines gecombineerd. Momenteel bevindt het project zich in de ontwerpfase. Tijdens deze fase worden bewoners betrokken middels een inloopbijeenkomst om te reageren op het voorontwerp. De uitvoering van de werkzaamheden start in het derde kwartaal van 2017.

De totale kosten voor dit project bedragen ca. € 1.397.000. Dit is inclusief voorbereiding, onderzoeken en directievoering en toezicht. In het GRP 2016-2020 is gerekend met kengetallen (normbedragen) voor rioolvervangingskosten. De totale kosten voor dit project wijken hier ca. € 242.000 van af. Bij de bepaling van de benodigde financiële middelen van dit project is namelijk rekening gehouden met specifieke omstandigheden. Bij dit project zijn een aantal kostenverhogende factoren t.o.v. de kengetallen: het inrichten van een duurzame klimaatbestendige openbare ruimte, w.o. aanleg HWA maatregelen t.b.v. afkoppelen en opvangen hemelwater en aanbrengen extra groenvoorzieningen t.b.v. hittestress (conform Aanpak Duurzaam GWW) alsmede onvoorziene civiele en milieutechnische risico's w.o. teerhoudend asfalt en asbesthoudend funderingsmateriaal.

Rekening houdend met een afschrijvingstermijn van 60 jaar en 3% rente bedragen de structurele (kapitaal)lasten gemiddeld ca. € 5.600 meer. Voorgesteld wordt dit te dekken vanuit het GRP/voorziening GRP.

7F. Vastgoed

Leer- en ontmoetingscentrum Doorwerth (LOC): nieuwbouw school

Zoals in de raadsbrief van 11 april aangegeven is voor de planvoorbereiding van het LOC-nieuwbouw school een aanvangskrediet benodigd. Wij vragen u hiervoor € 175.000 (5% van het investeringsbedrag dat in het IHP staat opgenomen) ter beschikking te stellen, zodat wij u in januari 2018 een onderbouwd voorstel kunnen aanbieden waarin wij het totale investeringskrediet aanvragen.

ICT

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Suite 4 SD v.1.0	12	12	
Uitbreiding Cognos 2017	38	35	3
Totaal	50	47	3

Suite 4 SD v.1.0

Investering is afgerond.

Uitbreiding Cognos

Deze investering is onderdeel van het investeringsplan 2017 en medio maart opgestart.

Actualisatie investeringsplan

Op dit moment vindt overdracht van de verantwoordelijkheden plaats richting De Connectie, ICT. Het investeringsplan zal voor een gedeelte als budget beschikbaar gesteld worden aan De Connectie. De exacte financiële consequenties zijn op dit moment nog niet bekend. Deze zullen u gerapporteerd worden bij de najaarsnota. Uitgangspunt blijft dat de overgang van de verantwoordelijkheid van de materiële budgetten binnen het beschikbare ICT budget zal plaatsvinden.

Tractie

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Peugeot iOn Active (poolauto)	17	19	-2
Peugeot iOn Active (GRP)	17	14	3
Toyota Hilux (bos + boa)	34		34
Totaal	67	33	35

Peugeot iOn Active (poolauto)

Auto is in 2017 aangeschaft en opgenomen in het tractieplan.

Peugeot iOn Active (GRP)

Auto is in 2017 aangeschaft en opgenomen in het tractieplan.

Vervanging tractie

De vervanging van de tractie is onlosmakelijk verbonden met het organisatieproces dat momenteel bij team BOR wordt doorgevoerd. Pas wanneer vanuit het opdrachtgever opdrachtnemerschap duidelijk is welke taken de eigen dienst gaat uitvoeren kan het onderdeel tractie verder worden uitgewerkt. Daarbij spelen de ontwikkelingen op het gebied van de overdracht van Sportparken een bepalende rol. De volgende vervangingen worden in 2017 doorgevoerd:

- Auto ten behoeve van Verkeer
- Auto ten behoeve van de functie BOA en Bosbeheer.

Riolering

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Wateroverlast Weverstraat	165	184	-19
Maatregelen wateroverlast	110	169	-59
Bergingsbezinkbassins	86	11	74
Herstel naast Benedendorpsweg 28	67	12	56
Herstel schanskorven Slijpbeek	65	6	59
GRP riolering Reijmerweg	116	40	76
Renovatie mini pompgemalen	451	387	64
Totaal	1.060	809	251

Wateroverlast Weverstraat

Begin april 2017 wordt het definitief ontwerp en de uitvoeringsplanning gepresenteerd aan de bewoners en ondernemers. De uitvoering vindt plaats in twee fasen: fase 1 vindt plaats in het najaar van 2017 en fase 2 in het voorjaar/ zomer van 2018.

Maatregelen Wateroverlast

Project is afgerond en wordt in 2017 financieel afgerond.

Bergbezinkbassins

Reservering budget volgens afspraak voor de samenwerking in de zuiveringskring (Waterschap en gemeenten Wageningen en Rhenen) (doorlopend).

Herstel weg naast Benedendorpsweg 28 (nieuwe investering)

Heftige regenval in juni 2016 heeft grote uitspoeling veroorzaakt in het pad vanaf de Benedendorpsweg naar de uiterwaarden. Dit pad is geen eigendom van de gemeente, maar heeft al jaren een openbaar karakter. Het is van groot belang voor de gemeente als afvoer van hemelwater stromend vanaf bovenliggend gebied naar de uiterwaarden. In overleg met direct aanwonenden is een ontwerp opgesteld om het pad te herstellen en hiermee het de afvoer van hemelwater voor de toekomst te waarborgen. In april is gestart met de uitvoeringswerkzaamheden.

Herstel schanskorven Slijpbeek (nieuwe investering)

- Tijdens een inspectie is gebleken dat een deel van de schanskorvenwand van de infiltratievoorziening langs de Slijpbeek is omgevallen en daarmee de functionele werking heeft verloren. Het betreft een stuk van circa 35 m¹. Deze beek is door de provincie Gelderland aangemerkt als Specifiek Ecologische Doelstelling-water (SED-water).
- In 2006 is daartoe het wegwater wat afstroomt van de Utrechtseweg en een groot deel van Oosterbeek van deze beek afgehaald en wordt sindsdien naar een nieuwe infiltratie c.q. retentievoorziening geleid.
- Met het omvallen van een deel van de wand wordt het vervuilde water en het schone beekwater weer met elkaar in contact gebracht. Dit is een onwenselijke situatie voor deze beek.
- Op korte termijn wordt de wand herstelt zodat tijdens regenbuien afstromend vervuild wegwater binnen de infiltratievoorziening blijft.

Riolering Reijmerweg

De aanbesteding van het bouwteam heeft plaatsgevonden en er wordt gewerkt aan het voorontwerp. Het bouwteamproces loopt van maart t/m augustus 2017. De uitvoeringswerkzaamheden starten in september 2017.

Renovatie mini pompgemalen

De uitvoeringsfase voor renovatie van de mini-gemalen is afgerond. Het beheer- en onderhoudsplan is geaccepteerd, waarmee de aannemer verantwoordelijk is voor het meerjarig onderhoud t/m 2025. In 2017 vindt financiële afronding plaats.

Riolering Dominee Gewinweg

Het voorontwerp wordt begin april 2017 gepresenteerd aan de bewoners waarna het definitief ontwerp wordt opgesteld. De uitvoering loopt van september tot en met december 2017.

Afval

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Kliko's	671	250	421
Ondergrondse containers	614	595	19
Extra aanpassingen (afval)	84		84
Totaal	1.369	845	523

Kliko's

Het proces rondom het vervangen van de kliko's is nog niet afgerond. Medio 2017 volgt nog een omwisselmoment voor inwoners die van kliko-formaat willen wisselen. Daarna is het project afgerond.

Ondergrondse containers

Het proces rondom het vervangen van de ondergrondse containers is nog niet afgerond. Op enkele locaties is de aannemer bezig met herstelwerkzaamheden. Oplevering vindt plaats in 2017

Extra aanpassingen (afval)

In de loop van het jaar moet blijken wat er aan aanvullende maatregelen nodig is voor met name de bewoners van hoogbouw. Het betreft maatregelen die het voor de inwoners makkelijker maken om het afval te scheiden.

Verkeersmaatregelen

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Fietspad Duitsekampweg -Reyerskamp	50	69	-19
Aanpassingen buurtbus wc de Weerd	5	4	1
MUP Wolfhezerweg		5	-5
P+R Wolfheze	50	0	50
Opwaarderen fietspad Fonteinallee	55	99	-44
Fietsstraat Benedendorpsweg	76	0	76
Fietsp.Fonteinallee-Noordberg N225	320	7	313
Schoolomgeving/-routes	146	121	25
MUP parkeerplaatsen sp Bilderberg	50	32	18
Totaal	752	337	416

Algemene opmerking

Naar aanleiding van de eerste ramingen van de aanpassingen van het kruispunt Heidesteinlaan-N225 door de provincie, is de verwachting dat hier een lagere gemeentelijke bijdrage vanuit het MUP nodig is. Op dit moment kan nog niet worden aangegeven wat de exacte bijdrage wordt. Wel is nagenoeg zeker dat we hiermee enkele kleinere overschrijdingen in andere projecten bekostigen.

Fietspad Duitsekampweg -Reyerskamp

Het nieuwe fietspad van is in 2016 aangelegd. Het fietspad is twee meter breed en gemaakt van beton. Op de plaats van het oude fietspad is een nieuw ruiterspad aangelegd. De kosten vielen hoger uit dan gepland, omdat er meer werkzaamheden moesten worden gepleegd om de ondergrond de juiste constructie te geven. Dit kon vooraf, op basis van de beschikbare informatie, niet worden ingeschat. Dit meerwerk kan worden bekostigd uit de verwachte lagere gemeentelijke bijdrage aan de werkzaamheden van de provincie aan kruispunt Heidesteinlaan-N225. De raming in het MUP is gemaakt op basis van een eerdere verdeling tussen gemeente en provincie. Naar nu verwacht komt die voor de gemeente echter gunstiger uit, alhoewel een concreet bedrag nu nog niet genoemd kan worden.

Aanpassingen buurtbus wc de Weerd

Door een aantal misverstanden in de uitvoering en problemen met het bestellen van nieuwe opsluitbanden is de halte nog steeds niet zoals die door de Buurtbusvereniging is gewenst. Hierdoor kan ook nog geen definitieve afrekening worden gemaakt. Een eventuele overschrijding van de begroting wordt binnen het MUP opgevangen.

MUP Wolfhezerweg

In 2017 wordt het contract met de provincie afgerond en wordt het werk door ons voorbereid. De uitvoering staat gepland in 2018.

P+R Wolfheze

Planning was om dit werk in 2016 uit te voeren. Op het laatste moment bleek er echter onenigheid te zijn tussen NS en ProRail over de kosten van aan te kopen of te huren grond. Dit geschil is nu opgelost. De verwachting is dat het werk in 2017 kan worden uitgevoerd.

Opwaarderen fietspad Fonteinallee

Dit project is in 2016 afgerond.

Fietsstraat Benedendorpsweg

De voorbereiding van dit project is begin 2017 gestart. Er zijn twee informatieavonden georganiseerd en de besteksvoorbereiding is in volle gang. Uitvoering staat gepland in het najaar van 2017.

Fietspad Fonteinallee-Noordberg N225

Dit nieuwe fietspad maakt onderdeel uit van de toekomstige Snelfietsroute Arnhem Wageningen en wordt als apart project opgepakt door de provincie. De beschikte subsidie moet beschikbaar blijven als bijdrage aan deze Snelfietsroute en is opgenomen in het MUP. Uitvoering van het fietspad loopt vertraging op door communicatie met een grondeigenaar waarvan de grond nodig is voor dit nieuwe fietspad. Dit overleg is weer opgestart en de verwachting is dat in 2017 gestart kan worden met de voorbereiding.

Schoolomgeving/-routes

De locatie van de reeds geplaatste Julie-palen in de hele gemeente is geïnventariseerd. Wijzigingen in locatie en aantal zijn in 2017 meegenomen met de aanpassingen op verschillende schoollocaties. In 2017 wordt ook gekeken naar de toekomstige aansluitingen op het 3B4 MFC-terrein.

Parkeerplaatsen sportpark De Bilderberg

In 2016 zijn extra parkeervakken aangebracht en is de indeling van de vakken op het parkeerterrein waar mogelijk geoptimaliseerd. In 2017 wordt ook de routing van autoverkeer aangepast. Daarna is dit project afgerond en de verkeerssituatie op sportpark De Bilderberg sterk verbeterd. Een eventuele overschrijding van de begroting wordt binnen het MUP opgevangen.

Vastgoed

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Inventaris centrale hal	215		215
Centrale hal gemeentehuis	225	10	215
Brandweerpost Obeek bouwkundig	149		149
Brandweerpost Obeek install.	64		64
Totaal	653	10	643

Centrale hal gemeentehuis en inventaris centrale hal

De verbouwing van de centrale hal vindt gezamenlijk plaats met de renovatie van het gemeentehuis.

Brandweerpost Oosterbeek bouwkundig en installaties

De planvoorbereiding voor aanbesteding en uitvoering is in volle gang.

Onderwijshuisvesting

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum	4.100	3	4.097
Buitenruimte school Renkum Heelsum	270		270
Grond nieuwbouw school R/H	408		408
Totaal	4.778	3	4.775

Nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum

Zoals in de raadsbrief van 11 april 2017 aangegeven is het door u beschikbaar gestelde krediet niet voldoende voor de bouw van de nieuwe school. Wij verwachten u in het laatste kwartaal van 2017 hierover een uitgewerkt voorstel te kunnen aanbieden.

Leer- en ontmoetingscentrum Doorwerth (LOC): nieuwbouw school

Zoals in de raadsbrief van 11 april aangegeven is voor de planvoorbereiding van het LOC-nieuwbouw school een aanvangskrediet benodigd. Wij vragen u hiervoor € 175.000 (5% van het investeringsbedrag dat in het IHP staat opgenomen) ter beschikking te stellen, zodat wij u in januari 2018 een onderbouwd voorstel kunnen aanbieden waarin wij het totale investeringskrediet aanvragen.

MFC 3b4

Omschrijving	Begroting	Realisatie	Restant
MFC 3b4	15.202	5.082	10.121
Totaal	15.202	5.082	10.121

MFC Doelum

In de zomer van 2017 staat de oplevering van het gebouw gepland. De sloop van de nog aanwezige voorzieningen en aanleg van de buitenruimte en sportvelden gebeurt in verschillende fasen. De realisatie buitenruimte moet nog worden aanbesteed. Sloop en start van de eerste fase (tennisbanen en 1e fase aanleg buitenterrein) start in de zomer. In het eerste kwartaal van 2018 is alles gereed.

Staat van reserves	Begin stand	Resultaat vorig jaar	Storting	Onttrekking	Eindstand
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Weerstandsreserve	1.277				1.277
Vrije algemene reserve	7.652	-1.337	246	-1.889	4.672
Egalisatieres bezuiniging alg. uitk.	72			-72	0
Algemene reserve	9.001	-1.337	246	-1.961	5.949
Re-integratie				0	0
Sociaal Domein	9.500			-3.720	5.780
Airbornactiviteiten	137			-20	117
Reserve algemene uitkering	80		21	-42	59
Reserve bestemde resultaat	23				23
Reserve ICT	707		24	-106	625
Reserve MUP	232			-41	191
Reserve onderhoud gebouwen	1.044			-69	975
Reserve bedrijven terreinen	2.000			-1.426	574
Reserve onderwijshuisvesting	1.927			-545	1.382
Reserve wegenonderhoud	105			-105	0
Reserve mfc 3b4	364				364
Reserve herstelksten sleuven lasgaten	93			-71	22
Reserve vervangen openb verlichting	907		280	-906	280
Reserve kaplasten vastgoed	139			-9	131
Bestemmingsreserve	17.258	0	325	-7.090	10.523
Totaal reserves	24.259	-1.337	571	9.051	16.472

In deze voorjaarsnota zijn een aantal toevoegingen c.q. onttrekkingen aan reserves gedaan. In onderstaande tabel ziet u het herziene verloop (begroot) van de reserves in 2017 na verwerking van de mutaties in deze voorjaarsnota.

Toelichting op de begrote toevoegingen en onttrekkingen (bedragen x € 1.000):

Vrije algemene reserve

Het verloop Algemene reserve is als volgt:

	Stand per 1-1-2017	7.652
7G	Storting ivm vorming voorziening vertrekarrangement BOR*)	246
	Resultaat jaarrekening 2016	-1.337
	Prognose resultaat jaarrekening 2017 o.b.v. Voorjaarsnota 2017	-1.888
	Stand per 31-12-2017	4.672
	<i>Onttrekking reserve Sociaal domein (cf Amendement)</i>	<i>3.328</i>
	Stand per 31-12-2017 (na verwerking Amendement)	8.000

*) in de periode 2017-2020 vindt terugstorting in de algemene reserve plaats i.r.t. de in 2016 gevormde voorziening vertrekarrangement BOR

In het Amendement bij de Begroting 2016 is gesteld dat om de Vrije algemene reserve tot minimaal € 8.000.000 aan te vullen een onttrekking uit de reserve Sociaal domein plaats vindt. Op basis van de huidige prognose gaat het om een bedrag van € 3.328.000.

Egalisatiereserve bezuiniging algemene uitkering

7F	Vrijval frictiebudget ten gunste van taakstelling maatschappelijk vastgoed (prim)	-11
5A	Frictiebudget taakstelling begraafplaatsen (VJN 2017)	-5
overh	Digitalisering pandenarchief (VJN2017)	-57
	Totaal	-72

Re-integratie

	Conform primitieve begroting	-30
1F	Correctie (VJN 2017)	30
	Totaal	0

De reserve is samengevoegd met de reserve Sociaal domein. Zie verder raadsvoorstel jaarrekening 2016. De in tabel nog begrote onttrekking van € 30.000 wordt hieronder verantwoord bij het reserve Sociaal domein.

Sociaal Domein

Het meerjarig verloop van deze reserve, inclusief deze voorjaarsnota is als volgt:

	<i>bedragen x € 1.000</i>	2017	2018	2019	2020
	Stand begin boekjaar	9.500	5.780	4.042	2.807
	Uitname MJB 2017 -2020 SD	-789	-588	-137	-71
1F.	Uitname MJB 2017 - 2020 re-integratie	-30	-1		
	Uitname amendement begr.	-1.225			
1D.	Bibliotheek	-30			
1E.	Inkoop schuldhulpverlening	-20			
1F.	Nadeel begroting Permar	-349			
1F.	Bijzondere bijstand	-150			
1F	Collectieve zorgverzekering	-24			
1	Investeringsplan SD vjn 2017	-1.103	-1.148	-1.098	
	Stand eind boekjaar	5.780	4.042	2.807	2.736

In de jaarrekening 2016 hebben wij u geïnformeerd over het gewijzigd bestedingsdoel van de reserve SD. In onderstaande tabel is de reservering van deze reserve in de drie geformuleerde bestedingsdoelen weergegeven. Hierbij is de reservering voor de aanvulling van de algemene reserve (amendement begrotingsraad november 2016) apart in de opstelling weergegeven.

<i>bedragen x € 1.000</i>	
Stand begin boekjaar	9.500
Investeringsreserve	-4.996
Uitname amendement begr	-1.225
Weerstandsreserve	-2.479
Egalisatiereserve ingezet	-573
Egalisatiereserve restant	-227
Vrij inzetbaar reserve	0

De raming van het gedeelte investeringsreserve betreft de in het meerjarig reeds geautoriseerde uitnamen (MJB 2017 -2020) m.u.v. de reservering voor de aanvulling van de algemene reserve. Daarnaast is hierin meegenomen het nog door u te investeringsplan SD 2017.

De raming van het gedeelte weerstandsreserve is conform de berekening van de begroting 2017. In deze voorjaarsnota is voor ongeveer € 1.000.000 structureel de taakstelling ingevuld. Hierdoor zou de raming van dit gedeelte van de reserve herberekend kunnen worden. Omdat o.a. de effecten van de meicirculaire van het Gemeentefonds nog niet bekend zijn, is de hoogte van het gedeelte weerstandsreserve in deze voorjaarsnota niet herberekend.

Voor de raming van de hoogte van de egalisatiereserve hanteren wij een percentage van 5% van het totale materiële budget van het product 1G. Ultimo voorjaarsnota 2017 is het materiële budget € 17.573.000. Dit betekent dat een egalisatiereserve van € 879.000 idealiter beschikbaar zou moeten zijn. Bij deze voorjaarsnota vragen wij u € 573.000 van het egalisatiereserve te mogen inzetten. Wij zijn van mening dat het restant gereserveerde bedrag van € 227.000, samen met het nu gereserveerde weerstandsreserve, voldoende is om mogelijke onverwachte overschrijdingen en mogelijk resterende taakstelling 2017 op te vangen.

Voor wat betreft de in deze voorjaarsnota genoemde ombuigingen ten gunste van de taakstelling verwachten wij dat verdere ombuigingen (bijvoorbeeld budget Jeugd) in het verloop van het jaar mogelijk zijn. Bij de najaarsnota 2017 zullen wij u hier verder over rapporteren.

Airborneactiviteiten

6C	Airborne activiteiten (intentieverklaring vier Airborne gemeenten) (NJN 2016)	-20
----	---	-----

Reserve algemene uitkering

1C	Combinatiefunctie (NJN 2016)	-36
1C	Extra rijksontvangst combinatiefunctie leidt tot minder uitname reserve (VJN 2017)	21
alg dek	Vrijval reserve (inz. bommenregeling) (VJN 2017)	-6
	Totaal	-21

Reserve ICT

overh.	Investeringsplan ICT (NJN 2016)	24
overh.	Investeringsplan ICT (NJN 2016)	-106
	Totaal	-82

Reserve MUP

2E	Planning MUP (VJN 2017)	-41
----	-------------------------	-----

Reserve onderhoud gebouwen

7F	Onderzoekskosten renovatie vastgoed (VJN 2017)	-69
----	--	-----

Reserve bedrijventerreinen

6A	Conform primitieve begroting	-1.426
----	------------------------------	--------

Reserve onderwijshuisvesting

7F	Conform primitieve begroting (IHP)	-545
----	------------------------------------	------

Reserve wegenonderhoud

5B	Groot onderhoud wegen (VJN 2017)	-85
5B	Klein onderhoud wegen (VJN 2017)	-20
	Totaal	-105

Reserve herstelkosten sleuven lasgaten

5B	Aanleg glasvezel Oosterbeek (VJN 2017)	-16
5B	Herstelkosten sleuven en lasgaten (VJN 2017)	-55
	Totaal	-71

Vervanging openbare verlichting

5B	Conform planning vervanging (NJN 2016)	280
5B	Conform planning vervanging (NJN 2016)	-886
5B	Restant reserve t.b.v. begeleiding aanbesteding e.d. (VJN 2017)	-20
	Totaal	-627

Reserve kapitaallasten vastgoed

7F	T.b.v. kapitaallasten concertzaal (levensduur is 20 jaar. Na 20 jaar is deze reserve 0) (prim)	-9
----	--	----

Voor een toelichting op het doel, vorming, hoogte, duur en bestedingsraming van de reserves verwijzen we u naar de Jaarstukken 2016.

*) VJN = voorjaarsnota; NJN = najaarsnota; prim = primitieve begroting